

કુરઆને મજુદ કે ગલત વ ગુસ્તાખાના તરાજિમ

શાએઅ-કર્દા

મોહસિને આઝમ મિશન સેન્ટ્રલ કમીટી
(અહમદાબાદ)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

કુરઆને મજુદ કે ગલત વ ગુસ્તાખાના તરાજિમ

(ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત ઓર વહાબિયોં કે ગલત વ
ગુસ્તાખાના તરાજિમ કા તકાબુલી જાઈઝા)

બ ફૈઝે નઝર

હુઝૂર શૈખુલ ઈસ્લામ સુલ્તાનુલ મશાઈખ અલ્લામા સય્યિદ
મુહમ્મદ મદની અશરફી જીલાની

મુરત્તિબ

મલિકુત્તહરીર અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ યહયા અન્સારી અશરફી

શાએઅ કદા

મોહસિને આઝમ મિશન સેન્ટ્રલ કમીટી (અહમદાબાદ)

(બ નિગાહે કરમ મઝહરે ગઝાલી, યાદગારે રાઝી, મુફિતએ સવાદે
આ'ઝમ, તાજદારે અહલે સુન્નત, ઈમામુલ-મુતકલિમીન હુઝૂર શૈખુલ
ઈસ્લામ સુલ્તાનુલ-મશાઈખ રઈસુલ-મુહકિક્કીન અલ્લામા સય્યિદ
મુહમ્મદ મદની અશરફી જલ્લાની مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِي)

કિતાબ : કુરઆને મજુદ કે ગલત વ ગુસ્તાખાના તરાજિમ

મુઅલ્લિફ : મલિકુત્તહરીર અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ
યહયા અન્સારી અશરફી

નિગરાં વ પ્રુફ રીડિંગ : ખલીફએ શૈખુલ ઈસ્લામ

હાજી ઈબ્રાહીમ ભાઈ વડીયાવાલા

સદર સેન્ટ્રલ કમીટી મોહસિને આઝમ મિશન

ટાઈપ-સેટિંગ : જનાબ તૌફીક અહમદ અશરફી (બળૌદા)

M : 9033168086, 7383761217

તા'દાદ : 1000

કીમત : દુઆએ ખૈર

સિને ઈશાઅત : એપ્રિલ-2021, રમઝાન 1442 હિ.

કિતાબ લિખને કી વજહ

જમાતે ઈસ્લામી, દેવબન્દી, ફિર્કએ અહલે હદીસ, ગૈર મુકલિલીન ફિર્કે વાલોને કુરઆને કરીમ કે ગલત તર્જમે કિયે હૈ, ઓર ફૈલા રહે હૈ, અહલે સુન્નત વ જમાઅત કી મસ્જિદોં મેં આ-આ કર ફી મેં દે જાતે હૈ, ઓર મસ્જિદોં મેં આ કર રખ કર નિકલ જાતે હૈ. ઓર ભોલે ભાલે ઓર જાહિલ સુન્ની અવામ ઉન કી કિતાબેં ઓર ગલત તરાજિમ પઢતે હૈ. અવામ કો ઉન ફરેબિયોં ધોકેબાઝ ગુસ્તાખે રસૂલ કી સાઝિશોં સે બચાને કે લિએ મોહસિને આઝમ મિશન ને કુરઆને કરીમ કે ગલત ઓર સહીહ તર્જમે મેં ફર્ક ઝાહિર કરને કે લિએ એક કિતાબ તૈયાર કર રહા હૈ.

મોહસિને આઝમ મિશન કી સભી બ્રાંચીસ કો યે કિતાબ ફી મેં ભેજી જાએગી, તાકે આસ પાસ કી મસ્જિદોં મેં રખ સકે કે લોગ પઢે ઓર બદ અકીદા, ગુમરાહ ઓર ગુસ્તાખ લોગો કી તહરીર સે બચે ઓર અપના ઓર આને વાલી નસ્લોં કા ઈમાન બચા સકે. મિશન કી જો બ્રાંચ ઈસ કો મંગવાના ચાહે વોહ પૂરા નામ, પતા, મોબાઈલ નમ્બર ઓર પિન કોડ નમ્બર લિખ કર ભેજે, ઓર કોઈ બ્રાંચ તક્સીમ કરને કે લિએ અપની જાનીબ સે છપવાના ચાહે તો ભી મિશન કી સેન્ટ્રલ કમિટી સે રાખ્તા કરે.

ખલીફએ શૈખુલ ઈસ્લામ

હાજી ઈબ્રાહીમ ભાઈ વડીયાવાલા

સદર સેન્ટ્રલ કમિટી મોહસિને આઝમ મિશન

કુરઆને મજુદ કે તરાજિમ और तझसीर

❁ કન્જુલ ઈમાન : ઈમામે અહલે સુન્નત, આ'લા હઝરત મૌલાના અહમદ રઝા ખાન ફાઝિલે બરેલવી

❁ મઆરિકુલ કુરઆન : મખ્દૂમુલ મિલ્લત હુઝૂર મુહદિસે આ'ઝમ અલ્લામા સય્યિદ મુહમ્મદ અશરફી જલ્લાની

❁ તફ્સીરે અશરફી (પારહ અવ્વલ) : મખ્દૂમુલ મિલ્લત હુઝૂર મુહદિસે આ'ઝમ અલ્લામા સય્યિદ મુહમ્મદ અશરફી જલ્લાની

❁ તફ્સીરે અશરફી (બાકી 29 પારહ) : તાજદારે અહલે સુન્નત, શૈખુલ ઈસ્લામ અલ્લામા સય્યિદ મુહમ્મદ મદની અશરફી જલ્લાની

❁ અલ બયાન : ગઝાલિએ દૌરાં હઝરતે અલ્લામા સય્યિદ અહમદ સઈદ કાઝિમી

❁ ખઝાઈનુલ ઈરફાન : મુફ્સિરે આ'ઝમ, સદરુલ-અફાઝિલ અલ્લામા સય્યિદ નઈમુદ્દીન અશરફી મુરાદાબાદી

❁ નૂરુલ ઈરફાન : હકીમુલ-ઉમ્મત, હઝરતે અલ્લામા મુફ્તી અહમદ યાર ખાન નઈમી અશરફી

❁ તફ્સીરે નઈમી : હકીમુલ-ઉમ્મત, હઝરતે અલ્લામા મુફ્તી અહમદ યાર ખાન નઈમી અશરફી

❁ તફ્સીર ઝિયાઉલ-કુરઆન : ઝિયાઉલ-ઉમ્મત, હઝરતે અલ્લામા પીર મુહમ્મદ કરમ શાહ અઝહરી

❁ જમાલુલ કુરઆન (અંગ્રેઝી) : ઝિયાઉલ-ઉમ્મત, હઝરતે અલ્લામા પીર મુહમ્મદ શાહ અઝહરી

દૌરે હાઝિર મેં ઉર્દૂ કે શાએઅ શુદા [પ્રકાશીત] તર્જમોં મેં અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે યેહ તરાજિમ કુરઆને કરીમ કા સહીહ તર્જમા હોને કે સાથ સાથ તફાસીરે મો'તબરા વ કદીમા [વિશ્વાસપાત્ર ઔર પૂરાની તફસીરે] કે મુતાબિક હૈં. અહલે તફવીઝ કે મસ્લકે અસ્લમ કે અક્કાસ [પ્રતિબિંબ પાડનાર] હૈં, અસ્હાબે તાવીલ કે મઝહબે સાલિમ કે મુઅય્યિદ [સમર્થક] હૈં, ઝબાન કી રવાની વ સલાસત મેં બે મિસ્લ હૈં. અવામી લુગાત ઔર બાઝારી બોલી સે યક્સર પાક હૈં. કુરઆને કરીમ કે અસ્લ મન્શા [મત્લબ] વ મુરાદ કો બતાતે હૈં. આયાતે રબ્બાની કે અન્દાઝે ખિતાબ કો પહચાનવાતે હૈં. કુરઆને કરીમ કે મખ્સૂસ મુહાવરોં કી નિશાનદેહી [નિર્દેશ] કરતે હૈં, કાદિરે મુત્લક કી રિદાએ ઇઝ્ઝતો જલાલ મેં નુક્સ [ખામી] વ ઐબ કા ધબ્બા લગાને વાલોં કે લિએ શમશીરેબર્આ હૈં. હઝરાતે અમ્બિયા કી અઝમતો હુર્મત કે મુહાફિઝ [હિફાઝત કરનેવાલે] વ નિગહબાન હૈં. આમ્મએ મુસ્લિમીન કે લિએ હકાઈક વ મારિફત કા ઉમડતા હુવા સમુન્દર હૈં. બસ ઇતના સમઝ લીજિએ કે કુરઆને હકીમ કાદિરે મુત્લક ﷻ કા મુકદ્દસ કલામ હૈ ઔર ઉલમાએ અહલે સુન્નત કે યેહ તરાજિમ ઉસ કે મુહઝ્ઝબ [તહઝીબ યાફતા] તર્જમાન હૈં. ઔર ઐસા ક્યું ન હો, જબ ! કે યેહ તરાજિમ ઉન કે પેશ કર્દા હૈં, જો અઝમતે મુસ્તફા કે અલમ બરદદાર, તાઈદે રહમાની કે સરમાયાદાર, અન્વારે રબ્બાની કે હામિલ, હકાઈકે કુરઆન કે માહિરીન ઔર દકાઈકે કુરઆન કે આરિફીન હૈં.

કુરઆને મજુદ કે ગલત વ ગુસ્તાખાના તરાજિમ

બદ મઝહબ વહાબિયોં (નામ નિહાદ [બરાએ નામ] અહલે હદીસ ગૈર મુકલ્લિદીન, મૌદૂદી જમાઅતે ઇસ્લામી, દેવબન્દિયોં) કે કુરઆની તરાજિમ કા જાઈઝા લેં, તો યેહ બાત વાઝેહ હોગી કે ઇન્હોં ને કુરઆને મજુદ કે મઆની વ મફાહીમ [ભાવાર્થો] કી તશરીહ [સ્પષ્ટતા] ઇસ્લામી કવાનીન વ ઉસૂલ સે હટ કર ઔર મન્શએ ખુદાવન્દી કે બજાએ હવાએ નફ્સાની કે મુતાબિક કરને કી જુરઅત કી હૈ. ઇન દરીદા દહિનોં

[બેઘડક બોલને વાલોં] કી નાપાક જસારત [હિમ્મત] કા નુક્તા ઉરૂજ યેહ હે કે ઈન્હોં ને કુરઆને હકીમ કે અન્દર ભી તહરીફે મા'નવી સે દરેગ [પરહેઝ] નહીં કિયા ઓર કુરઆની આયાત કી ઐસી તફ્સીર વ તશરીહ કર ડાલી જો ઉન કે સિયાક વ સબાક [સિલ્સિલએ કલામ] કે મગાઈર મન્શાએ ખુદાવન્દી કે ખિલાફ ઓર જમહૂર મુફ્સિરીન કી આરા કે મુતહારિબ [એક દૂસરે સે જંગ કરને વાલા] હેં. ઉન કે મઆની અપની મરઝી સે બયાન કર કે અપને મખ્સૂસ ગુમરાહ કુન અકાઈદ કો સાબિત કરને કી મઝમૂમ કોશિશ કી હૈ. સિતમે ઝરીફી યેહ કે પૂરા કુરઆન જો ના'તે મુસ્તફા *عليه السلام* કા હસીન વ મુશ્કબાર ગુલદસ્તા હૈ ઉસ કી આયતોં કા ઐસા તર્જમા કર દિયા જિસ સે ઈહાનતે રસૂલ [નબી કી ગુસ્તાખી] કી બૂ આતી હૈ.

અગર કિસી કે પાસ ગુસ્તાખે રસૂલ, વહાબી દેવબન્દી, ગૈર મુકલ્લિદ, શીઆ ઓર કાદિયાની કા તર્જમએ કુરઆન હો તો ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે તરાજિમે કુરઆન કી મદદ સે તકાબુલી મુતાલઆ [અરસ-પરસ અભ્યાસ] કર કે ખોફે ખુદા ઓર હુબ્બે રસૂલ કે જઝ્બે સે સરશાર [પરિપુર્ણ] હો કર અપને ઝમીર કા એહતિસાબ [હિસાબ] કરેં ઓર ઐસે ગુમરાહ કુન તર્જમોં કા બાઈકોટ કર કે અપને દીનો ઈમાન કા તહફફૂઝ કરેં.

નામ નિહાદ અહલે હદીસ ગૈર મુકલ્લિદીન ને તકિય્યા વ ફરેબ કા સહારા લે કર ખુદ કો સલફી, મુહમ્મદી ઓર અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે અકાઈદ કે મુવાફિક ઝાહિર કરતે હુએ હુકૂમતે સઉદી અરબ કી દૌલત સે ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી કા તર્જમા શાએઅ કરવાયા હૈ. યેહ તર્જમા બહુત હી ગુસ્તાખાના હૈ.

ઈસ મકામ પર ચન્દ તર્જમે બ તૌરે નમૂના નકલ કર દેના મુનાસિબ ખયાલ કરતા હૂં તાકે આપ બ ખૂબી અન્દાઝા કર લેં કે યેહ મુતર્જિમીન, મતાલિબે કુરઆન કી વઝાહત ઓર મન્શાએ હિદાયત કો અદા કરને વાલી બરજસ્તા વ બર મહલ [ફૌરન] તા'બીર પેશ કરને મેં કિસ દરજા નાકામ રહે હેં :

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

(અલ ફાતિહા /5)

- ★ “બતલા દીજિએ હમ કો રાસ્તા સીધા.”
(અશરફ અલી થાનવી દેવબન્દી)
- ★ “હમેં સચ્ચી ઓર સીધી રાહ દિખા.”
(ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)
- ★ “હમેં સીધા રાસ્તા દિખા.”
(અબુલ આ’લા મૌદૂદી, જમાઅતે ઈસ્લામી)
- ★ “બતલા હમેં રાહ સીધી.” (મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી)
- ★ “દિખા હમેં રાહ સીધી.” (શાહ રફીઉદ્દીન)
- ★ “હમ કો દીન કા સીધા રાસ્તા દિખા.”
(ગૈર મુકલ્લિદ ડિપટી નઝીર અહમદ)

યેહ તર્જમા વોહી તો કરેગા, જિસે અભી તક સીધા રાસ્તા મા’લૂમ ન હો સકા. ઓર અગર ઉસે સીધા રાસ્તા બતા દિયા જાએ, તો ક્યા વોહ ખુદ હી સે સીધે રાસ્તે પર પહુંચ જાએગા ?

જબ હમ ઈસ્લામ પર હોતે હુએ ખુદા સે દુઆ કરેંગે, તો યું કહના કે “દિખા હમ કો સીધા રાસ્તા” યા “દિખા હમ કો રાહ સીધી” કે ક્યા મા’ના હોંગે ?

હમારા ઈસ્લામ પર હોના હી ઈસ બાત કા સુબૂત હૈ કે વોહ હમેં અપને કરમ સે સીધા રાસ્તા દિખા યુકા. હાં અલબત્તા યેહ દુઆ કરના કે અબ હમેં ઈસ સીધે રાસ્તે પર “ચલા” ભી. તાકે હમ મન્જિલે મક્સૂદ તક પહુંચ જાએ. (તફસીરે અશરફી)

અબ ઐસે મુતર્જિમીન કે તર્જમે મુલાહજા ફરમાએ, જો સીધા રાસ્તા પા ચુકે હૈં :

❁ “હમ કો સીધા રાસ્તા ચલા” (કન્ઝુલ ઈમાન આ’લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ઈમામ અહમદ રજા رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ)

❁ “यला हम को रास्ता सीधा” (मआरिफुल कुरआन, हजरते मुहदिसे आ’जमे छिन्ह अल्लामा सय्यिद मुहम्मद अशरफ़ी رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ) या अल्लाह ! हमारा यलना क्या और हम यल ही क्या सकते हैं, बस अपने करम से (यला हम को) उस (रास्ते) पर, जो तुज तक पहुंचता है, मौजूद भी है, बिदकुल (सीधा) भी है.

❁2❁

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ

(अल बकरह/18)

ईस आयत का तर्जमा गैर मुकल्लिद और देवबन्दी मुतर्जिमीन येह करते हैं,

★ “अल्लाह उन से ठहा करता है.”

(गैर मुकल्लिद सर सय्यिद)

★ “अल्लाह उन को बनाता है.”

(गैर मुकल्लिद डिपटी नजीर अहमद)

★ “अल्लाह जल्लशानुहू उन से दिल्गी करता है.”

(गैर मुकल्लिद नवाब वहीदुज़्ज़मां)

★ “उन मुनाफ़िकों से धुंदा हंसी करता.”

(इतेह मुहम्मद ज़ालनधरी)

★ “अल्लाह हंसी उणाता है उन की.” (मिर्जा हैरत)

★ “अल्लाह हंसी करता है उन से.”

(महमूदुल हसन देवबन्दी)

★ “अल्लाह तआला भी उन से मजाक करता है.”

(गैर मुकल्लिद जुनागढी)

अगर देवबन्दी और गैर मुकल्लिद मुतर्जिमीन को ताईद रब्बानी छसिल होती और उन के कुलूब [दिलों] में अल्लाह तआला की अज़मत व ज़वाल का सय्या तसप्पुर होता, तो वोह ईस सुब्बूह व कुद्दूस के हक में दिल्गी, बनाना, ठहा करना, हंसी बाज...वगैरा बाजारी

મુહાવરે હરગિઝ ઇસ્તિ'માલ ન કરતે. યેહ જાનના ચાહિયે કે રબ્બુલ ઇઝ્ઝત عَلَّ جَلَالَهُ કી બારગાહે અઝમત ઠદ્દા કરને વગૈરા ઉયૂબ સે પાક હૈ.

અઝમતો જલાલે ઇલાહી કે આગે સર ઝુકાને વાલે જવાબ દેં, બદ મઝહબ વહાબિયોં કે તર્જમે મન્શએ ખુદાવન્દી કે મુતાબિક હેં યા ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે યેહ તર્જમે ?

❁ “અલ્લાહ ઉન સે ઇસ્તિહઝા ફરમાતા હૈ (જૈસા ઉસ કી શાન કે લાઈક હૈ) (કન્ઝુલ ઇમાન)

❁ “અલ્લાહ ખુદ ઝલીલ કરતા હૈ ઉન્હેં”

(મઆરિફુલ કુરઆન)

﴿3﴾

وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنُعَلِّمَ مِنْ يَسِّرِ الرُّسُولِ وَمَنْ يَتَّقِلْبُ عَلَى عَقْبَيْهِ

(અલ બકરહ/143)

★ “જિસ સમ્ને કિબ્લા [કિબ્લે કી દિશા] પર આપ રહ ચુકે હેં (યા'ની બૈતુલ મુકદ્દસ), વોહ તો મહઝ ઇસ કે લિએ થા કે હમ કો (યા'ની અલ્લાહ કો) માલૂમ હો જાએ કે કૌન તો રસૂલુલ્લાહ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ઇત્તિબાઅ ઇખ્તિયાર કરતા હૈ ઓર કૌન પીછે કો હટતા જાતા હૈ. (અશરફ અલી થાનવી)

આયતે મઝકૂરા બાલા મેં **لنُعَلِّمَ** કા તર્જમા દીગર મુતર્જિમીન ને યેહ ક્રિયા હૈ :

★ “હમ જાન લેં” (ગૈર મુકલ્લિદ સર સચ્ચિદ)

★ “હમ મા'લૂમ કર લેં” (ગૈર મુકલ્લિદ ડિપટી નઝીર અહમદ)

★ “હમ જાન લેં” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

દેખિએ ! ઇન મુતર્જિમીન ને અરબી ઉર્દૂ ડિક્સનરી મેં **العَلْم** કા તર્જમા જાનના પઢા થા. ઇસ કે મુતાબિક આયત મેં **لنُعَلِّمَ** કા તર્જમા “હમ કો યા'ની અલ્લાહ કો મા'લૂમ હો જાએ” લિખ દિયા લેકિન બસીરતે ઇમાન સે મહઝમી કે બાઈસ [વજહ સે] ઇતના ન સોચ સકે કે “મા'લૂમ હો જાએ” કા મુહાવરા ઉસ કે લિએ ઇસ્તિ'માલ ક્રિયા જાએગા, જિસ કો

पहले मा'लूम न हो और अल्लाह तआला तो हर चीज का अजली व अब्दी तौर पर आलिम है तो फिर उस के हक में “मा'लूम हो जाओ” का क्या मा'ना ? अस्व हकीकत यह है के तर्जमओ कुरआन के लिओ सिई अरबी दानी काम नहीं दे सकती. बल्के उस के साथ जुह कुरआन के मजूस अन्दाज व मुडावरे को पहचानना, आयाते मोहकमात [जाहिरी हुकम वाली आयतें] व मुतशाबेहात [मिलती जुलती आयतों] में धम्तियाज करना धन्तिहाई जरूरी है.

अल्लाह तआला को **आलिमुल गैब !** वशहाद [हर छुपी और जाहिरी चीज को जाननेवाला] मानने वालो जवाब दो के धन तर्जमों को देख कर क्या अहले सुन्नत व जमाअत के जैसे तर्जमों की जरूरत नहीं महसूस होती है, जिस पर जुदाई नवाजिशें बतौरे पास साया गुस्तर [घाई हुई] हों ?

❁ “और ओ महबूब ! तुम पहले जिस किले पर थे, हम ने वोह इसी लिओ मुकरर किया था के देखें कौन रसूल की पैरवी करता है (और) कौन उलटे पाठों फिर जाता है. (कन्जुल धिमान)

❁ “और हम ने नहीं बनाया था उस किले को, जिस पर तुम थे, मगर इस लिओ के अलग मा'लूम करा दें जो गुलामी करे रसूल की उन से जो उलटे पाठों लौटे. (मआरिफुल कुरआन)

❁4❁

وَكَيْنَ اتَّبَعَتْ اٰهُوٓاَهُمْ مِّنۢ بَعْدِ مَا جَاۤءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۗ اِنَّكَ اِذَا لَيِّنَ الظَّالِمِيْنَ ۙ
(अल अकरह/145)

★ “और अगर आप बा'द उस धल्म के, जो आप को पहुंचा युका है, उन की प्वाहिशों की पैरवी करने लगे, तो आप के लिओ अल्लाह की गिरिफ्त के मुकाबले में न कोई यार होगी, न मददगार.”
(अब्दुल माजिद दरियाबादी)

★ “और ओ पैगम्बर ! अगर तुम इस के बा'द के तुम्हारे पास धल्म या'नी कुरआन आ युका है, उन की प्वाहिशों पर यले, तो

ફિર ખુદા કે ગઝબ સે બચાને વાલા ન કોઈ દોસ્ત ઔર ન કોઈ મદદગાર.” (ફતેહ મુહમ્મદ જાલનધરી)

★ “ઔર અગર આપ ને (ઉન) નફસાની ખયાલાત કો ઇખ્તિયાર કર લીં (ઔર વોહ ભી) આપ કે પાસ ઇલ્મ (વહી) આએ પિછેં તો યકીનન આપ ઝાલિમોં મેં શુમાર હોને લગેં.” (અશરફ અલી થાનવી)

★ “(ઔર યાદ રખો) અગર તૂ બા વુજૂદ (જાન લેને કે ભી) ઉન કી ખ્વાહિશ પર ચલા, તો બેશક તૂ ભી ઉસ વક્ત બે ઇન્સાફ સાબિત હોગા.” (ગૈર મુકલ્લિદ સનાઉલ્લાહ અમૃતસરી)

★ “ઔર અગર આપ બાવુજૂદ યેહ કે આપ કે પાસ ઇલ્મ આ ચુકા, ફિર ભી ઉન કી ખ્વાહિશોં કે પીછે લગ જાએ, તો બિલ યકીન આપ ભી ઝાલિમોં મેં સે હો જાએંગે.” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

નબિયે મા’સૂમ, જિન કી નિસ્બત સે કુરઆની સફહાત ભરે હેં, હુઝૂર રહમતુલ્લિલ આલમીન સય્યિદુલ મુર્સલીન શફીઉલ મુઝનિબીન નબિયે કરીમ રહીફુર્હીમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે હઝાર લકબ ઔર સિફાતી નામ હેં, જિન કો તાહા, યાસીન, મુઝ્ઝમ્મિલ, મુદ્ધખિર જૈસે અલ્કાબ વ આદાબ દિએ ગએ, જિન્હેં રબ તઆલા ને કહીં નામ લે કર “યા અહમદ”, “યા મુહમ્મદ” કહ કર નહીં પુકારા, જહાં પુકારા ધ્યારે અલ્કાબ સે પુકારા જૈસે ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ﴾ ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ﴾ ﴿يَا أَيُّهَا الْمُرْسَلُ﴾ ﴿يَا أَيُّهَا الْمَدِينُ﴾ અચાનક ઇસ કદર તમ્બીહ [ડાંટ ડપટ] કે કલિમાત સે અલ્લાહ તઆલા ઉન કો મુખાતબ કરે ? સિયાકો સબાક [આગે પીછે] સે ભી કિસી તહદીદ [હદબન્દી] કા પતા નહીં ચલતા...લિહાઝા મુતર્જિમ કો ચાહિએ કે ખોજ લગાએ, ન યેહ કે બરાહે રાસ્ત કલિમાત કા તર્જમા કર દે. જો બાત રસૂલે મા’સૂમ કી ઇસ્મત કે ખિલાફ હૈ, વોહ કૈસે (ઇમ્કાની તૌર પર ભી) ઉન કી તરફ મન્સૂબ કી જા સકતી હૈ.

ઉશ્શાકે રસૂલ (આ’લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ઔર હુઝૂર મુહદિસે આ’ઝમે હિન્દ) ને ઇસ કી તહકીક ફરમાઈ ઔર તફસીરે ખાઝિન કી રૌશની મેં તર્જમા ફરમાયા કે મુખાતબ સામેઅ [સુનને વાલા] હૈ, ન

की नबिय्ये मा'सूम **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**. और इसी तरह कुतुबे मआनी व बयान [ईल्मे मा'नी और बयान की किताबों] में भी इस बात की तस्रीह [स्पष्टा] है. गैर मुकत्लिह और देवबन्दी तराजिम में आ'ज मुतर्जिमीन ने ખાસી હાશિયા આરાઈ કી હૈ. મગર કિસી મુતર્જિમ કો યેહ તૌફીક નહીં હુઈ કે વોહ ગૌર કરે, ડાંટ ડપટ કે અલ્ફાઝ હુઝૂર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કી શાન મેં કયૂં કહે જા રહે હેં? જબ કોઈ વજહ નહીં, તો મુખાતબત [સંબોધન] અલ્લાહ કે મહબૂબ સે ખાસ નહીં, બલકે હર સુનને વાલે સે ખિતાબ હૈ.

❁ “और औ सुनने वाले कसे आशद) अगर तू उन की प्वाहिशों पर यला, आ'द इस के, के तुझे ईल्म मिल युका, तो उस वक्त तू ज़रूर सितमगार होगा” (कन्ज़ुल ईमान)

❁ “और अगर कोई तुम्हारा हो कर पैरवी करे उन की प्वाहिशों की, आ'द इस के, के आया तुम्हारे पास ईल्म, तो बेशक वोह तुम्हारा ईस सूस्त में હદ સે બઢ જાને વાલોં સે હૈ. (મઆરિફુલ કુરઆન)

આ'લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ઓર હુઝૂર મુહદિસે આ'ઝમે હિન્દ **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِمَا** કે તર્જમે ગુસ્તાખિયોં ઓર ગલતિયોં સે મુબર્રા (પાક) ઓર શાને ઉલૂહિયત ઓર અઝમતે રિસાલત કે તર્જમાન હેં.

❁5❁

وَمَا أَهْلًا بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ

(અલ બકરહ / 173)

★ “और जिस पर नाम पुकारा अल्लाह के सिवा का.”

(शाह अब्दुल कादिर)

★ “और जिस जानवर पर नाम पुकारा ज़ाअे अल्लाह के सिवा किसी और का.” (મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી)

★ “और जो कुछ पुकारा जावे ठीपर उस के वास्ते गैरुल्लाह के.”

(शाह રફીઉદ્દીન)

★ “और जो जानवर गैरुल्लाह के लिअे नामजद कर दिया गया डो.” (अशरफ़ अली थानवी)

★ “और जिस चीज़ पर ખુદા કે સિવા કિસી ઔર કા નામ પુકારા જાએ, હરામ કર દિયા હે.” (ફતેહ મુહમ્મદ જાલનધરી)

★ “હાં **میتھ** મુદરિ ઔર ખૂન ઔર ગોશ્તે ખિન્જીર ઔર જો અલ્લાહ કે સિવા ગૈર કે નામ સે પુકારી હો, તુમ પર હરામ હૈ.”

(ગૈર મુકલ્લિદ સનાઉલ્લાહ અમૃતસરી)

★ “और हर वोड चीज़, जिस पर अल्लाह के सिवा दूसरों का नाम पुकारा गया, हो हराમ है.” (गैर मुकल्लिद જુનાગઢી)

જાનવર કભી શાદી બિયાહ, કભી અકીકા, વલીમા, કુરબાની ઔર ઈસાલે સવાબ (ગ્યારહવીં શરીફ, બારહવીં શરીફ..) કે લિઅે નામજદ હોતા હૈ. ગૈર મુકલ્લિદીન ઔર દેવબન્દિયોં કે નજદીક યેહ સબ નામોં પર નામજદ કિયા ગયા જાનવર હરામ હૈ.

અબ કુરઆનો હદીસ, અકવાલે સહાબા વ મુફસ્સિરીન ઔર ફિક્હ કી રૌશની મેં ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે યેહ તર્જમે ભી મુલાહજા ફરમાએ :

❁ “और वोड, जिस के जब्ड में गैरे ખુદા કા નામ પુકાર ગયા હો” (કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “હરામ ફરમા દિયા હૈ ઉસ જાનવર કો, જો જબ્હ કિયા ગયા ગૈરુલ્લાહ કા નામ લેતે હુએ” (મઆરિફુલ કુરઆન)

અગર કોઈ ચીજ કિસી બન્દે કી તરફ નિસ્બત કી વજહ સે હરામ હોતી હૈ, તો ફિર દુન્યા કી કોઈ ચીજ હલાલ નહીં હો સકતી. હર ચીજ હરામ હોગી. ક્યૂંકે હર ચીજ કી નિસ્બત કિસી ન કિસી બન્દે કી તરફ હોતી હૈ. લિહાજા યૂનુસ કે વલીમે ઔર અકીકે કા બકરા, મિન્હાજ કી દા'વતે ઈફતાર કી મુર્ગિયાં, મુજતબા કે ફિદયે કા બકરા, ગ્યારહવીં શરીફ કા દુમ્બા, મીલાદ શરીફ કી ગાએ, ફાતિહા કા બકરા...સબ હલાલ હૈં, કે ઉન કો અલ્લાહ કે નામ પર જબ્હ કિયા જાતા હૈ. યેહ

निस्बतें मक्सद की हैं और फिरम का ठिंट, तौफ़ीक की बकरी भी हलाल है, के येह ब निस्बतें मिखियत की हैं. एन्हें अल्लाह तआला के नाम पर ज़ह्र किया जाता है. सिर्फ़ उस जानवर का खाना हराम है, जो गैरे ज़ुदा के नाम पर ज़ह्र किया गया हो.

﴿6﴾

وَلَبَّائِعَلُوا لِلَّهِ الَّذِينَ جَاهِدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ۝

(आले एमरान/142)

★ “और अभी तक अल्लाह ने न तो उन लोगों को देखा, जो तुम में से जिहाद करने वाले हैं.”

(गैर मुकल्लिह डिपटी नज़ीर अहमद देहलवी)

★ “हालांके हुनूज़ अल्लाह तआला ने उन लोगों को तो देखा ही नहीं, जिन्हों ने तुम में से जिहाद किया हो.”

(अशरफ़ अली थानवी)

★ “और अभी तक मा'लूम नहीं किया अल्लाह ने, जो लणने वाले हैं तुम में.” (महमूदुल हसन देवबन्दी)

★ “हालांके अभी अल्लाह ने उन लोगों को तुम में से जाना ही नहीं, जिन्हों ने जिहाद किया.” (अब्दुल माजिद दरियाबादी)

ताईदे रब्बानी [जुदाई महद] से महज़मी के बाईस येह नादार मुतर्जिमीन कितनी बुरी तरह छियकोले जा रहे हैं. अल्लाह तआला, जो अलीमो खबीर है, आलिमुल गैब वशहादाह है, अलीम बिज़्जातिस्सुदूर [दिलों के राज जाननेवाला] है, देवबन्दी और गैर मुकल्लिह मुतर्जिमीन ने तर्जमों में शाने उलूहियत और सिफ़ाते क्मालिया पर हईगीरी [खामी निकालनी] शुरुअ कर दी है और हालात से नावाकिफ़ “जाहिल” “बे एल्म” और “बे खबर” लिख दिया है.

अपने कुफ़ियात को कुरआन के तर्जमे के पर्दे में छुपाते हो और जुदा के कलामे पाक की हंसी कराते हो ? (مَعَاذَ اللَّهِ)

મુસલમાનોં કે ઈમાન કો ગારત કર દેને વાલે તર્જમોં કો દેખને કે બા'દ ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે ઈન તર્જમોં કો મુલાહજા ફરમાએ, જો ઈમાન કો રૌશની બખ્શતે હૈં.

❁ “और अभी अल्लाह ने तुम्हारे गाज़ियों का ઈસ્તિહાન ન લિયા ઔર ન સબ્ર વાલોં કી આઝમાઈશ કી” (કન્જુલ ઈમાન)

❁ “और अभी मा'लूम करायेगा अल्लाह उन्हें, जिन्हों ने तुम में से जिहाद किया है और अभी मा'लूम करायेगा सब्र करने वालों को” (મઆરિફુલ કુરઆન)

أَفَأَنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ

(આલે ઈમરાન/ 144)

★ “અગર વોહ (મુહમ્મદ) મર જાએ યા મારા જાએ”

(ગૈર મુકલ્લિદ સનાઉલ્લાહ અમૃતસરી)

★ “તો ક્યા અગર વોહ મર ગયા યા મારા ગયા”

(મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી)

આપ ને ઈસ તર્જમે કી ઝબાન દેખી ? યેહ વોહ ઉદ્દૂ હૈ, જિસે યેહ મુતર્જિમીન ખુદ અપને લિએ યા અપને કિસી મખ્દૂમ યા મમ્દૂહ [પસન્દીદા] કે લિએ ઈસ્તિ'માલ કરના પસન્દ ન ફરમાએ. નફ્સે મઝમૂન કી સચ્ચાઈ અપની જગહ, મગર ઉસ્લૂબે બયાન ભી તો આખિર કોઈ ચીઝ હૈ !...ક્યા યેહ હકીકત નહીં કે અગર હમારે કિસી ઉસ્તાદે મોહતરમ યા મુશિદે ગિરામી કા તઝકિરા છિળ જાએ, તો ઝેહ્ન સે ફૂલ ઝળને શુરૂઅ હો જાએ. મોહતરમ ઔર બા અદબ અલ્ફાઝ કા સૈલે રવાં [દરિયા] જારી હો જાએ, જો રોકે ન રુકે, ગર્ઝ ઈસ મૌકઅ પર અપને ઔર મુખાતિબીન કે દિલ મેં “મઝકૂર” કી બાબત અદબો એહતિરામ કા કિતના લિહાઝ ઔર પાસ દરકાર હોતા હૈ....મગર અફ્સોસ ! કે જબ બાત અફ્સહુલ અરબ [અરબી મેં સબ સે અચ્છી બોલી બોલને વાલે] કી હો, લફ્ઝોં કો તૌકીર [ઈઝ્ઝત] બખ્શને વાલે કી હો, તો હમ અરબ કે

बद्दुओं [देहातियों] का लेहजा इप्तिहार कर लें और इसे बे मडाभा और बे तकल्लुफ़ इस्ति'माल करें ! इस अजीमुल मर्तबत हस्ती की बाबत اعنا और انظرنا के फ़र्क को भूल जायें ! और तुरह येह के मुतर्जिमे कुरआन कडलायें ? फुह कुरआन से साहिबे कुरआन की बे अदबी की जूटी सनद लायें !

अगर कुरआने करीम का लफ़्जी तर्जमा कर दिया जाये तो इस से बेशुमार जराबियां पैदा होंगी. कहीं शाने उलूहियत में बे अदबी होगी, तो कहीं शाने अम्बिया में. और कहीं इस्लाम का बुन्यादी अकीदा मजरुह [घायल] होगा. युनान्हे गैर मुकद्विदीन और देवबन्दियों के तराजिम पर गौर करें, तो तमाम मुतर्जिमीन ने कुरआनी लफ़्ज के अे'तिबार से बराहे रास्त उर्दू में तर्जमा किया है..मगर..इस के बा पुजूह वोह तराजिम कानों पर गिरां [भारी] हैं..और इस्लामी अकीदे की रू से मजहबी अकीदत को सप्त सदमा पहुंच रहा है.

अेक तो येह था अन्दाजे तर्जमा, जे आप ने मुलाहजा किया. दूसरी तरफ़ देभिअे तो बारगाहे रिसालत का अदबो अेहतिराम अेक अेक लफ़्ज से जाहिर होता नजर आयेगा, मुलाहजा हो :

❁ “तो क्या अगर वोह इन्तिकाल इरमायें या शहीद हों”
(कन्जुल इमान)

❁ “अगर वोह इन्तिकाल करें या शहीद कर दिअे जायें”
(मआरिफ़ुल कुरआन)

सय बताईअे के ईन हर दो अन्दाजों में कौन सा अन्दाज अकलो नकल के मे'यार [धारा धोरण] पर पूरा उतरता है ?

❁8❁

إِنَّ الْمُنْفِقِينَ يُخَدِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ
(अन्निसा/142)

★ “मुनाफ़िकीन दगाबाजी करते हैं अल्लाह से और अल्लाह भी उन को दगा देगा.” (महमूदुल हसन)

★ “ઔર અલ્લાહ ફરેબ દેને વાલા હૈ ઉન કો.”
(શાહ રફીઉદ્દીન)

★ “ખુદા હી ઉન કો ધોકા દે રહા હૈ.”
(ગૈર મુકલ્લિદ ડિપટી નઝીર અહમદ)

★ “વોહ ઉન કો ફરેબ દે રહા હૈ.”
(ગૈર મુકલ્લિદ નવાબ વહીદુઝ્ઝમાં)

★ “બેશક મુનાફિક અલ્લાહ સે ચાલબાઝિયાં કર રહે હૈં.”
(ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

★ “યેહ મુનાફિક અલ્લાહ કે સાથ ધોકા બાઝી કર રહે હૈં હાલાંકે દર હકીકત અલ્લાહ હી ને ઉન્હેં ધોકે મેં ડાલ રખા હૈ.”
(અબુલ આ'લા મૌદૂદી)

ઇન તરાજિમ કો દેખને સે પતા ચલતા હૈ કે અલ્લાહ દગા બાઝી કરને વાલોં કો “દગા” દેગા, ફરેબ દેને વાલોં કો “ફરેબ” દે રહા હૈ ઔર યેહ કે ઉસ ને ધોકા બાઝી કરને વાલોં કો “ધોકે” મેં ડાલ રખા હૈ. દગા બાઝી, ફરેબ ઔર ધોકા જૈસે ગૈર મુહઝ્ઝબ ઔર મકરૂહ અલ્લાહ કિસી ભી તરહ અલ્લાહ તઆલા કી શાન કે લાઈક નહીં હૈં....યેહ ઔર ઈસ કબીલ [તરહ] કે દીગર [દૂસરે] તરાજિમ સે મુઝે અદબે ઉલૂહિયત, મઝરૂબ [ઘાયલ] નઝર આતા હૈ. પહલી બાત તો યેહ કે કોઈ ભી દુશ્મને ખુદા, અલ્લાહ કો ધોકે મેં નહીં ડાલ સકતા ઔર ન હી ઉસે દગા વ ફરેબ દે સકતા હૈ. હાં ! અલબત્તા વોહ અપને તઈ ધોકા દેને કી કોશિશ કર સકતા હૈ. ધોકા, દગા ઔર ફરેબ કિસી બેખબર કે સાથ કિયા જાતા હૈ. દર અસ્લ ઈસ આયત મેં મુનાફિકોં કી ઈસી સઈએ લા હાસિલ [વ્યર્થ કોશિશ] કા બયાન થા, જિસે તર્જમા કરતે વક્ત ઝાહિર કરના ઔર ખોલના મુતર્જિમ કી ઝિમ્મેદારી થા. મગર આપ ને દેખા કે મઝકૂરા મુતર્જિમીન ઈસ મેં ના કામ હો ગએ હૈં.

અબ ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે ઈમાન અફરોઝ તર્જમે મુલાહઝા ફરમાએ :

❁ “બેશક મુનાફિક લોગ અપને ગુમાન મેં અલ્લાહ તઆલા કો ફરેબ દેના ચાહતે હૈં ઓર વોહી ઉન્હેં ગાફિલ કર કે મારેગા”
(કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “બેશક મુનાફિક ધોકા દેના ચાહતે હૈં અલ્લાહ કો ઓર વોહ ધોકો કા બદલા દેને વાલા હૈ.” (મઆરિકુલ કુરઆન)

તફાસીરે કુરઆન કે મુતાલએ કે બા’દ અન્દાઝ હોતા હૈ કે ઈન તર્જમોં મેં આયત કા મુકમ્મલ મફહૂમ [ભાવાર્થ] નિહાયત મોહતાત [સાવચેત] તરીકે સે બયાન કિયા હૈ. યેહ લફઝી તર્જમે નહીં, બલકે તફસીરી તર્જમે હૈં.

﴿9﴾

تَمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ

(અલ આ’રાફ/54)

- ★ “ફિર કાઈમ હુવા તપ્ત પર.” (આશિકે ઈલાહી મેરઠી)
- ★ “ફિર કરાર પકળા ઊપર અર્શ કે.” (શાહ રફીઉદ્દીન)
- ★ “ફિર બૈઠા તપ્ત પર.” (શાહ અબ્દુલ કાદિર)
- ★ “ફિર તપ્ત પર ચઢા.” (ગૈર મુકલ્લિદ નવાબ હૈદરુઝ્ઝમાં)
- ★ “ફિર અર્શ પર કાઈમ હુવા.” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

કુરઆની લફઝ **استوى** કા તર્જમા કરને કે લિએ ઉદ્દૂ મેં એસા કોઈ લફઝ નહીં કે લફઝી તર્જમા કર કે મુતર્જિમ શરઈ ગિરિફત સે અપને કો મહફૂઝ કર સકે. લિહાઝા આ’લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને બ લફઝ તર્જમા ફરમાયા હૈ :

❁ “ફિર અર્શ પર **استوا** (ઈસ્તેવા) ફરમાયા (જૈસા ઉસ કી શાન કે લાઈક હૈ.) (કન્ઝુલ ઈમાન)

ઈસ સે મા’લૂમ હુવા, કુરઆને કરીમ કા લફઝી તર્જમા કરના હર મૌકે પર તકરીબન નામુમકિન હૈ. ઈન મવાકેઅ પર તર્જમે કા હલ યેહ હૈ કે તફસીરી તર્જમા કિયા જાએ, તાકે મત્લબ ભી અદા હો જાએ ઓર તર્જમે મેં કિસી કિસ્મ કા સિકમ (એબ) બાકી ન રહે.

﴿10﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ ۗ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾

(अल आ'राफ़ / 99)

★ “और क्या वोह अल्लाह की याद से बे भौंफ़ हो गये ? सिवा अल्लाह की याद से वोही लोग बे भौंफ़ होते हैं, जिन को बरबाद होना है.” (तफ़्हीमात अबुल आ'ला मौदूदी)

★ अल्लाह रब्बुल-ईज़ज़त (जल्ल मजदुल्लू) की शाने पाक में “याद” का लफ़्ज़ ईस्ति'माल करना बता रहा है के मुतर्जिम बिल्कुल गैर मुहज़ज़ब [असंस्कारी] और बारगाहे फ़ुदावन्दी के आदाब से नावाकिफ़ [अज्ञान] है.

अल्लाह रब्बुल ईज़ज़त की बारगाहे अज़मत के आदाब से वाकिफ़ इन तर्जिमों को मुलाहज़ा फ़रमायें :

❁ “क्या अल्लाह की मफ़्ही तदबीरों से बेख़बर हैं ? तो अल्लाह की मफ़्ही तदबीरों से निउर नहीं होते, मगर तबाही वाले.” (कन्ज़ुल ईमान)

❁ “क्या मुत्मईन हो गये अल्लाह की ढील से ? तो अल्लाह की ढील से मुत्मईन नहीं होते, मगर तबाह हो जाने वाली कौम” (मआरिफ़ुल कुरआन)

﴿11﴾

وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿٣٠﴾

(अल अन्फ़ाल / 30)

★ “और छाल येह के काफ़िर अपना दाव कर रहे थे और अल्लाह अपना दाव कर रहा था और अल्लाह सब दाव वालों से बेहतर दाव करने वाला है.” (गैर मुकल्लिद डिपटी नज़ीर अहमद)

★ “और वोह तो अपनी तदबीर कर रहे थे और अल्लाह मियां अपनी तदबीर कर रहे थे और सब से ज़ियादा मुस्तलूकम [ठोस] तदबीर वाला अल्लाह है.” (अशरफ़ अली थानवी)

★ “और वोह भी इरेब करते थे और अल्लाह भी इरेब करता था और अल्लाह का इरेब सब से बेहतर है.” (शाह अब्दुल कादिर)

★ “और मक करते थे वोह और मक करता था अल्लाह और अल्लाह तआला नेक मक करने वालों का है.” (शाह रफीउद्दीन)

★ “और वोह भी दाव करते थे और अल्लाह भी दाव करता था और अल्लाह का दाव सब से बेहतर है.” (महमूदुल हसन देवबन्दी)

गैर मुकल्लिह और देवबन्दी तर्जमों में मक, दाव, इरेब के जो अल्लाह 'इस्ति'माल हुअे, वोह शाने उलखियत के किसी तरह लाईक नहीं. अल्लाह तआला की तरफ़ मको इरेब की निरूपत उस की शान में इईगिरी की मुतरादिफ़ [खामी निकालने के बराबर] है. येह बुन्यादी गलती सिर्फ़ ईस वजह से है के अल्लाह और रसूल के अइआले मुकदसा को अपने अइआल पर कियास किया है. ईसी वजह से मुतर्जिमीन ने हंसी, मजाक, ठहा, मक, इरेब, ईल्म से बे खबर, बह सगावी [दुश्मनी] को उस की सिफ़त ठहराया है. अल्लाह पाक की ईज़्जत अइजाई के लिअे थानवी जो ने लइज़ “मियां”, 'इस्ति'माल किया है. ईन तमाम अल्लाह को सामने रख कर उलखियत का आप तसव्वुर करें, तो रब तआला के बारे में आप का तसव्वुर ईन्सानों से अजीम तर ईन्सान की तरह उभर कर के सामने होगा. येही वजह है के जब भी रसूले करीम صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ की शान के लाईक कोई ता'रीफ़ की जाती है, तो येह खीष उठते हैं के तुम ने रसूल को अल्लाह से मिला दिया...और पुह नाम निहाह मुवख़िहदों के ईमाम ने “मियां” अल्लाह तआला को कह कर आम ईन्सानों के बराबर ला खणा किया.

अब तफ़ासीर की रौशनी में उलमाअे अहले सुन्नत व जमाअत के तर्जमे मुलाहज़ा इरमाअे :

✽ “और वोह अपना सा मक करते थे और अल्लाह पुइया तदबीर इरमाता था. और अल्लाह की पुइया तदबीर सब से बेहतर.”
(कन्जुल ईमान)

✿ “और वोह अपना दाओं भेलते हैं और अल्लाह दाओं को तोणता है और अल्लाह दाओं का जवाब देने में बेहतर है.”

(मआरिफुल कुरआन)

आ'ला हजरत झाजिले बरेलवी ने तफासीर की रौशनी में “मऊ” का तर्जमा “भुङ्या तदबीर” किया है... और लङ्गे “मऊ” को पडले मकाम पर तर्जमे में काङ्कियों की तरफ मन्सूब कर दिया.

हुजूर मुहद्विसे आ'जमे हिन्द ने “दाओं” को काङ्कियों की तरफ मन्सूब कर दिया. “अल्लाह तआला तोण इरमाता है” “बेहतर जवाब देता है” जैसे मर्ज की निस्बत काङ्कियों की तरफ और धलाज की निस्बत अल्लाह तआला की तरफ.

﴿12﴾

سُوا اللّٰهَ فَنَسِيْهِمْ

(तौबा /67)

★ “येह लोग अल्लाह को भूल गये और अल्लाह ने उन को भुला दिया.” (इत्त जालनधरी)

★ “वोह अल्लाह को भूल गये, अल्लाह उन को भूल गया.” (शाह अब्दुल कादिर, शाह रफीउद्दीन, महमूदुल हसन देवबन्दी)

★ “येह अल्लाह को भूल गये, अल्लाह ने उन्हें भुला दिया.” (गैर मुकव्विद जुनागढी)

अल्लाह तआला के लिअे “भुला देना” और “भूल जाने” के लङ्ग का इस्ति'माल अपने मङ्गुम [त्मावार्थ] और मा'ना के अ'तिभार से किस्सी भी तरह दुरुस्त नहीं है. क्यूंके “भूल जाना” अँभ है और अल्लाह तआला हर अँभ से पाक है. इस के धलावा भूल से इल्म की नफी [इन्कार] होती है और अल्लाह तआला हमेशा हमेशा आलिमुल गैब वशहादाह है. अेक लम्हे के लिअे भी अल्लाह तआला के लिअे भूल जाने का तसव्वुर अकीदमे तौहीद के मुगाँर [पिलाङ्ग] और शाने उलूहियत के पिलाङ्ग है. देवबन्दी और गैर मुकव्विद मुतर्जिमीन

ને ઈસ આયત કા લફઝી તર્જમા ક્રિયા હૈ, જિસ કા ગલત નતીજા પઢને વાલે પર ઝાહિર હૈ. આ'લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ઓર હુઝૂર મુહદિસે આ'ઝમે હિન્દ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمَا ને તફસીરી તર્જમા ક્રિયા હૈ :

❁ “વોહ અલ્લાહ કો છોળ બૈઠે, તો અલ્લાહ ને ઉન્હેં છોળ દિયા.” (કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “વોહ સબ ભૂલ ગએ અલ્લાહ કો, તો અલ્લાહ બે પરવાહ હો ગયા.” (મઆરિફુલ કુરઆન)

﴿13﴾

قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا

(યૂનુસ /21)

★ “કહ દો ! અલ્લાહ સબ સે જલ્દ બના સકતા હૈ હીલા.”

(ફત્હ જાલનઘરી, મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી)

★ “કહ દો ! અલ્લાહ બહુત જલ્દ કરને વાલા હૈ મક.”

(શાહ રફીઉદ્દીન)

★ “આપ કહ દીજિએ કે અલ્લાહ ચાલ ચલને મેં તુમ સે ઝિયાદા તેઝ હૈ.” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

★ “અલ્લાહ ચાલોં મેં ઉન સે ભી બઢા હુવા હૈ.”

(અબ્દુલ માજિદ દરિયાબાદી)

★ “કહ દે અલ્લાહ કી ચાલ બહુત તેઝ હૈ.”

(ગૈર મુકલ્લિદ નવાબ વહીદુઝ્ઝમાં)

ગૈર મુકલ્લિદીન ઓર દેવબન્દિયોં કે ઈન તર્જમોં મેં અલ્લાહ તઆલા કે લિએ મક કરને વાલા, ચાલ ચલને વાલા, હીલા કરને વાલા...જૈસે અલ્ફાઝ ઈસ્તિ'માલ ક્રિએ ગએ, હાલાંકે યેહ કલિમાત કિસી ભી તરહ અલ્લાહ તઆલા કી શાન કે લાઈક નહીં હૈં.

ઉલમાએ અહલે સુન્નત ને અપને તર્જમોં મેં કિસ કદર પાકીઝા ઝખાન ઈસ્તિ'માલ કી હૈ મુલાહઝા ફરમાએં :

❁ “તુમ ફરમા દો અલ્લાહ કી ખુફ્યા તદબીર સબ સે જલ્દ હો જાતી હૈ.” (કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “કહ દો કે અલ્લાહ મક કી ખબર જલ્દ લેને વાલા હૈ.”
(મઆરિકુલ કુરઆન)

﴿14﴾

كَأَيِّ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرَّسُولُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كَذَّبُوا

(યૂસુફ/110)

★ “યહાં તક કે પૈગમ્બર માયુસ હો ગએ ઓર ગુમાન કરને લગે કે ઉન સે ગલતી હુઈ.” (અબ્દુલ માજિદ)

★ “યહાં તક કે જબ નાઉમ્મીદ [નિરાશ] હોને લગે રસૂલ ઓર ખયાલ કરને લગે કે ઉન સે ઝૂટ કહા ગયા થા.”

(મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી)

★ “યહાં તક કે જબ પૈગમ્બર નાઉમ્મીદ હો ગએ ઓર ઈન્હોં ને ખયાલ ક્રિયા કે (અપની નુસરત [મદદ] કે બારે મેં જો બાત ઉન્હોં ને કી થી ઈસ મેં) વોહ સચ્ચે ન નિકલે.” (જાલનધરી)

★ “યહાં તક કે જબ રસૂલોં કો નાઉમ્મીદી [નિરાશા] હુઈ ઓર ઉન કો ઝૂટ કા ગુમાન ગુઝરા” (ગૈર મુકલ્લિદ સનાઉલ્લાહ)

★ “યહાં તક કે પૈગમ્બર (ઈસ બાત સે) માયુસ હો ગએ ઓર ઉન પૈગમ્બરોં કો ગુમાન ગાલિબ હો ગયા કે હમારે ફહમ ને ગલતી કી.” (અશરફ અલી થાનવી)

★ “યહાં તક કે જબ પૈગમ્બર નાઉમ્મીદ હો ગએ ઓર (બ તકાઝાએ બશરિયત) ઉન કો ઐસા વાહિમા ગુઝરા કે (કહીં કિસી વજહ સે) હમારે સાથ વા’દા ખિલાફી તો નહીં કી ગઈ”

(ગૈર મુકલ્લિદ ડિપટી નઝીર અહમદ)

મઝકૂરા બાલા આયત મેં લફઝ ظَنُّوا (ગુમાન, ખયાલ) કા ફાઈલ [કર્તા] બિલ ઉમૂમ રસૂલોં કો કરાર દેતે હુએ તર્જમા ક્રિયા ગયા હૈ. મગર આ’લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ઓર હુઝૂર મુહદિસે આ’ઝમે હિન્દ ને

ઇસ કા ફાઈલ અવામ કો કરાર દિયા હૈ, જો કે કુરઆન કે દીગર મકામાત દેખને કે બા'દ યેહ ઇસ કા ઐન તકાઝા [બિલ્કુલ ઝરૂરી] ભી મા'લૂમ હોતા હૈ. અગર યહાં અવામ કી બજાએ, રસૂલ રખ કર તર્જમા ક્રિયા જાએ, તો બતાઈએ કે રસૂલોં કે “ઈમાન બિલ્લાહ” કી ક્યા હકીકત રહ જાએગી ? મગર અફસોસ કે દરીદા દહન [બેધડક બોલને વાલા] ગૈર મુકલ્લિદ ઓર દેવબન્દી મુતર્જિમીન ને ઇસ અમ્ર કા લિહાઝ ક્રિએ બિગૈર તર્જમા કર દિયા.

ગૈર મુકલ્લિદીન ઓર દેવબન્દિયોં કે તરાજિમ કો દેખને કે બા'દ અમ્બિયાએ કિરામ કા જો (Posture) બનતા હૈ, ક્યા યેહ વોહ પોસચર નહીં કે અગર ઉસે તબ્કએ ઉલમા સે હટ કર કોઈ ઓર બના દેતા, તો વોહ ઉન્હી ઉલમા કે ફતાવાએ કુફ્ર કી ઝદ મેં હોતા ઓર કાબિલે ગર્દન ઝદની [ગર્દન કાટના] હોતા. બલ્કે મુબાહુદમ [કત્લ કરના જાઈઝ] હોતા. મગર યહાં અમ્બિયાએ કિરામ કી યેહ તસ્વીર બનાને વાલે, ચૂંકે ખુદ ઉલમા ઓર મુતર્જિમીને કુરઆન હેં. ઇસ લિએ ઇન્હેં કૌન પકળ સકતા હૈ ? કૌન સઝા દે સકતા હૈ ?

ઇન તરાજિમ કી રૂ સે ઇસ કે સિવા ઓર ક્યા સમઝા જા સકતા હૈ કે : પૈગમ્બર નાઉમ્મીદ ઓર માયૂસ હો જાતે હેં ઓર ગુમાન કરતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન સે ઝૂટ બોલા થા.. ઓર યેહ કે ઉન કો અપની ગલત ફહમી કા ગુમાન ગાલિબ હોતા હૈ ઓર (نعوذ بالله من ذلك) વોહ ઇસ વાહિમા [કલ્પના] સે ભી ગુઝરતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉન સે જો વા'દા ક્રિયા થા ઉસ કી ખિલાફ વરઝી કી ગઈ હૈ.

ક્યા યેહ તર્જે ફિક્ર કુરઆની હૈ ? ઓર ક્યા ઇસે ઇસ્લામી અકીદા કરાર દિયા જા સકતા હૈ ? નહીં, હાશા અલ્લાહ, હરગિઝ નહીં.. મગર અફસોસ કે દેવબન્દી ઓર ગૈર મુકલ્લિદ મુતર્જિમીન ને ઇસ મકામ પર ઇન્તિહાઈ [બહુત હી] ગલત ઓર ગુમરાહ કુન તર્જમા કર કે, સલમાન રશિદી જૈસે લોગોં કો (Raw Material) [કચો માલ] ફરાહમ કર દિયા હૈ.

ઇમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલવી ઓર હુઝૂર મુહમ્મિદે આ'ઝમે હિન્દ કે હાં ઈસ આયત કા તર્જમા અપને સિયાક [આગે] મેં હીરે કી તરહ ચમકતા દિખાઈ દેતા હૈ :

❁ “યહાં તક કે જબ રસૂલોં કો ઝાહિરી અરબાબ કી ઉમ્મીદ ન રહી ઓર લોગ સમજે કે રસૂલોં ને ઉન સે ગલત કહા થા.”

(કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “યહાં તક કે જબ રસૂલોં ને જલ્દ અઝાબ આને કી ઉમ્મીદ છોળ દી ઓર અવામ ને સમજ લિયા કે ઉન સે અઝાબ આને કો ઝૂટ કહા ગયા થા.” (મઆરિફુલ કુરઆન)

ઇસ તર્જમે મેં રસૂલોં કે હવાલે સે જલ્દ અઝાબ કી ઉમ્મીદ છોળને કા તઝકિરા કિયા ગયા હૈ. મુતલક અઝાબ કી ઉમ્મીદ છોળને કા નહીં. ક્યૂંકે રુસુલે ઈઝામ, અલ્લાહ કી રહમત સે કભી નાઉમ્મીદ યા માયૂસ નહીં હોતે. ઓર ચૂંકે કુફર પર અઝાબ, રસૂલ કે હક મેં રહમત હોતા હૈ. ઈસ લિએ રસૂલ, કુફર પર અઝાબે ઈલાહી કી નિસ્બત કેસે માયૂસ હો સકતે હૈં ?

ઇસ તરહ કે તર્જમે કી તાઈદ [સમર્થન] કુરઆને મજીદ કી આયતે ઝૈલ સે બ ખૂબી હોતી હૈ :

وَلَا تَأْسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِيَنَّ مِنَ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾
(યૂસુફ / 87)

❁ “ઓર અલ્લાહ કી રહમત સે માયૂસ ન હો. બેશક અલ્લાહ કી રહમત સે નાઉમ્મીદ નહીં હોતે મગર કાફિર લોગ.” (કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “ઓર નાઉમ્મીદ (માયૂસ) મત હો અલ્લાહ કી રહમત સે. બેશક નહીં નાઉમ્મીદ (માયૂસ) હોતે અલ્લાહ કી રહમત સે મગર કાફિર લોગ” (મઆરિફુલ કુરઆન)

બ ફહવાએ આયતે મુબારકા આમ મોમિનીન વ મુસ્લિમીન ભી રહમતે ઈલાહી સે માયૂસ નહીં હોતે. રસૂલ તો ફિર રસૂલ હૈં. વોહ કેસે માયૂસ હો સકતે હૈં ?

﴿15﴾

وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ ۝

(તાહા/121)

★ “और आदम ने नाइरमानी की अपने रब की. बस गुमराह डो गये.” (आशिक ઈલાહી દેવબન્દી)

★ “और आदम से अपने रब का कुसूर डो गया. सो गलती में पण गये.” (અશરફ અલી થાનવી)

★ “और आदम ने अपने परवर दिगार की नाइरमानी की. पस वोड ભટક गया.” (મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી)

★ “आदम (عَلَيْهِ السَّلَام) ने अपने रब की नाइरमानी की पस બહક गया.” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

★ “और आदम से अपने परवर दिगार का कुसूर डो गया. सो वोड गलती में पण गये.” (અબ્દુલ માજિદ દરિયાબાદી)

ઇન તર્જમોં મેં મુતર્જિમીન ને સય્યિદુના આદમ **عَلَيْهِ السَّلَام** કો કુસૂરવાર, બહકા હુવા, ભટકા હુવા ઔર ગુમરાહ ઠહરાયા. હાલાંકે સય્યિદુના આદમ **عَلَيْهِ السَّلَام** એક મા'સૂમ નબી હૈં. ઉન કી બારગાહ ગુમરાહી સે પાક હૈ. મુતર્જિમીન ને ઈસ્મતે અમ્બિયા [નબિયોં કી પાકદામની] ઔર વકારે ઈન્સાનિયત કો ઠેસ પહુંચાતે હુએ યેહ તર્જમા ક્રિયા હૈ.

અબ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે ઈન હિદાયત યાફતા ઔર મુઅય્યિદ મિનલ્લાહ કે તરાજિમ કો દેખેં :

✽ ઔર આદમ (عَلَيْهِ السَّلَام) સે અપને રબ કે હુકમ મેં લગ્ગિશ વાકેઅ હુઈ, તો જો મત્લબ યાહા થા, ઉસ કી રાહ ન પાઈ.”

(કન્ઝુલ ઈમાન)

✽ ઔર ભૂલ ગએ આદમ (عَلَيْهِ السَّلَام) અપને રબ કે હુકમ કો, તો ઈન્હોં ને ભી અપના યાહા ખો દિયા.” (મઆરિફુલ કુરઆન)

سُبْحَانَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ! ભૂલના.... ઔર અપના યાહા ખોના.... ક્યા ખૂબ તર્જમાની હૈ !!. હકીકત ભી બયાન હો ગઈ ઔર નબી કી ઈસ્મત

ભી મહફૂઝ હો ગઈ. ક્યૂંકે ભૂલને મેં ઈરાદા શામિલ નહીં હોતા. ગોયા સય્યિદુના આદમ عَلَيْهِ السَّلَام કા યેહ અમલ ગૈર ઈરાદી [બિગૈરે ઈરાદે કે] થા. વરના નબી, અપને રબ કે હુકમ કી ખિલાફ વર્જી [હુકમ કે ખિલાફ] કેસે કર સકતા હૈ? ઔર ફિર “ફગવા” કા “ગલતી મેં પળને”, “બહકને”, “ભટકને”, “બે રાહ હોને” ઔર “ઉસ કી રાહ ન પાને” જૈસે અલ્ફાઝ સે અદાએગી મફહૂમ દેખિએ. ઔર ફિર “અપના ચાહા ખોને”, કે અલ્ફાઝ પર ગૈર કીજિએ. ફર્ક સાફ મા’લૂમ હો જાએગા કે કિસ કા તર્જમા અઝમતે અમ્બિયા ઔર ઈસ્મતે અમ્બિયા કા આઈનાદાર હૈ ?

﴿16﴾

وَذَا النُّونِ إِذْ ذُهِبَ مَعَاظِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ

(અલ અમ્બિયા/87)

★ “ઔર મછલી વાલે (યૂનુસ) કો, જબ ચલા ગયા ગુસ્સા હો કર, ફિર સમજા કે હમ ન પકળ સકેંગે ઈસ કો.”

(ગૈર મુકલ્લિદ ડિપટી નઝીર અહમદ દેહલવી)

★ “ઔર મછલી વાલે (યૂનુસ) કો, જબ ચલા ગયા ગુસ્સા હો કર, ફિર સમજા કે હમ ન પકળ સકેંગે ઈસ કો.”

(મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી)

★ “ઔર ઝુન્નૂન (કો યાદ કરો), જબ વોહ (અપની કૌમ સે નારાઝ હો કર) ગુસ્સે કી હાલત મેં ચલ દિએ ઔર ખયાલ કિયા કે હમ ઉન પર કાબૂ નહીં પા સકેંગે.” (ફતેહ જાલનધરી)

★ “મછલી વાલે કો યાદ કરો ! જબ કે વોહ ગુસ્સે સે ચલ દિયા ઔર ખયાલ કિયા કે હમ ઉસે ન પકળ સકેંગે.” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

ગૈર મુકલ્લિદ ઔર દેવબન્દી મુતર્જિમીન ને બાતિલ તર્જમા કર કે હઝરતે સય્યિદુના યુનૂસ عَلَيْهِ السَّلَام પર યેહ બોહતાન [ઈલ્ઝામ] લગાયા કે ઉન કા યેહ ખયાલ થા કે અલ્લાહ તઆલા મુઝ પર કાબૂ નહીં પા સકતા ઔર ન મેરી પકળ કી તાક્ત રખતા હૈ. ગોયા ઈન મુતર્જિમીન કે

નઝદીક હઝરતે યૂનુસ عَلَيْهِ السَّلَام, અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત પર ઈમાન ન રખતે થે. (مَعَادُ اللَّهِ)

તર્જમોં કે મફહૂમ સે જો મઝમૂન મુતર્શહ [નિકલતા] હૈ ક્યા ઈસ સે યેહ ઝાહિર નહીં હોતા કે પૈગમ્બર عَلَيْهِ السَّلَام ખુદ કો ખુદા કી પકળ સે આઝાદ સમઝ રહા હૈ, યા યેહ ખયાલ કર રહા હૈ કે ખુદા ઉસ પર કાબૂ નહીં પા સકેગા ? ગર્ઝ દોનોં સૂરતોં મેં નબી કે બારે મેં ક્યા તસવ્વુર અખ્ઝ [નિકાલના] કિયા જાએગા ?

તકદુસે નબુવ્વત કે મજરૂહ [ઘાયલ] કરને વાલોં કા તર્જમા દેખને કે બા'દ અબ બારગાહે નબુવ્વત કે સચ્ચે શૈદાઈયોં કે તર્જમે મુલાહઝા ફરમાએં :

❁ “और तुन्नून को (याद करो), जब यला गुस्से में त्परा तो गुमान किया के हम उस पर तंगी न करेंगे” (कन्जुल ઈમાન)

❁ “और तुन्नून (मछली वाले नबी, यूनुस عَلَيْهِ السَّلَام) यल पणे थे गुस्से में त्परे. फिर ખયાલ કિયા કે હમ તંગી ન ડાલેંગે (ઉન પર.)”
(મઆરિફુલ કુરઆન)

(ઈસ કા યેહ મત્લબ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા સે નારાઝ હો કર યલ દિએ. બલકે અલ્લાહ તઆલા કે લિએ વોહ અપની કૌમ સે નારાઝ હુએ કે વોહ ક્યૂં ઈમાન નહીં લાતે ઔર ઈત્તિબાએ હક સે ક્યૂં દૂર ભાગતે હેં). ઔર યેહ ખયાલ કિયા કે હમ ઈસ પર કોઈ ગિરિફત નહીં કરેંગે. (ઈસ મુઆમલે મેં હમ ઈસ પર સપ્તી નહીં કરેંગે યા'ની ઈતાબ ન ફરમાએંગે).

﴿17﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

(અલ અમ્બિયા/107)

★ “और हम ने आप को और किसी बात के वास्ते नहीं भेजा, मगर दृन्या જહાન કે લોગોં યા'ની મુકલ્લિફીન પર મહેરબાની કરને કે લિએ.” (અશરફ અલી થાનવી)

★ “और हम ने दुनिया जहान के लोगों के लिये रहमत बना कर भेजा है.” (मेरठी)

★ “और तुम को जो हम ने भेजा, सो मહેરબાની કર કર જહાન કે લોગોં પર.” (મહમૂદલ હસન દેવબન્દી)

★ “أيه محمد ! हम ने जो तुम को भेजा है, तो येह दर अस्ल दुनियावालों के हक में हमारी रहमत है.” (मौदूदी)

★ “और हम ने तुम को दुनियावालों के लिये रहमत ही बना कर भेजा है.” (मौदूदी तर्फसीर)

વહાબિયોં કે ઈન તર્જમોં મેં ચાર તરહ બયાનત ઔર બદ નિચ્ચતી હૈ. આમ તાલિબે ઈલ્મ ભી જાનતા હૈ કે યેહ ફકત જલાપા ઔર હસદ કી અદાવત હૈ.

(1) આયત કે અલ્ફાઝ મેં દુન્યા જહાન કા લફઝ નહીં હૈ.

(2) આયત મેં મુકલ્લિફીન લોગોં કા લફઝ નહીં હૈ. યેહ સિર્ફ ઈન્સાનોં કો કહા જાતા હૈ.

(3) “બના કર ભેજના”. આયત મેં “બના કર” લફઝ નહીં હૈ. ઈસ ખિયાનત ને બતાયા કે હુઝૂર નબિય્યે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ પહલે રહમત નહીં થે. જબ બિઅસત હુઈ તબ રહમત બને.

(4) “દુન્યાવાલોં કે હક મેં હમારી રહમત હૈ” યેહ અલ્ફાઝ આયત મેં નહીં.

ઈસ તર્જમે કા મફહૂમ હૈ કે નબી કી ઝાત બિલ્કુલ રહમત નહીં. ઉન કો ભેજના હમારી રહમત હૈ. અગર આયત કા યેહી મક્સૂદે બયાન હોતા, તો રહમતમિન્ના હોતા. મેં કહતા હૂં કે અગર યહાં આલમીન કા તર્જમા અપની બદ દિયાનતી ઔર ખિયાનત સે “દુન્યા વાલે મુકલ્લિફીન” કરના હૈ યા યેહ કહના હૈ કે ઔર કિસી બાત કે વાસ્તે નહીં, તો રબ્બુલ આલમીન મેં ભી આલમીન કા તર્જમા સિર્ફ “દુન્યા વાલોં ઔર મુકલ્લિફીન લોગોં કા રબ” કહો. ઔર આધી જહન્નમ ક્યૂં

લેતે હો ? પૂરી જહન્નમ હાસિલ કરો. બહર કેફ, યેહ ઈલ્મી જહાલત નહીં, બહે હસદ વ અદાવત કી જહાલત હૈ.

અબ ઉલમાએ અહલે સુન્નત કે ઈન તરાજિમ કો મુલાહઝા ફરમાએ :

❁ “और हम ने तुम्हें न भेजा, मगर रहमत सारे जहान के लिये.” (कन्जुल ઈમાન, આ’લા હઝરત)

❁ “और नहीं भेजा हम ने तुम्हें, मगर रहमत सारे जहां के लिये.” (મઆરિફુલ કુરઆન, હુઝૂર મુહદિસે આ’ઝમે હિન્દ)

❁ “और नहीं भेजा हम ने आप को, मगर सरापा रहमत बना कर सारे जहानों के लिये.

(ઝિયાઉલ કુરઆન, હઝરત પીર મુહમ્મદ કરમ શાહ)

❁ “और हम ने आप को तमाम जहानों के लिये रहमत ही बना कर भेजा है” (તફસીર તિબ્યાનુલ કુરઆન)

અલ્લાહ તઆલા ને હુઝૂર નબિયે કરીમ ﷺ કો સરાપા ઔર મુજસમ બના કર ભેજા હૈ. ઔર બાનીએ જમાઅતે ઈસ્લામી અબુલ આ’લા મૌદૂદી કા યેહ લિખના સહીહ નહીં હૈ : “ઐ મુહમ્મદ ! હમ ને જો તુમ કો ભેજા હૈ તો યેહ દર અસ્લ દુન્યાવાલોં કે હક મેં હમારી રહમત હૈ.” ઈસ આયત કા યેહ તર્જમા સહીહ નહીં હૈ ઔર તવાતુર [હમેશગી] ઔર ઈજમાઅ [સર્વ સંમતિ] સે હુઝૂર ﷺ કો જો રહમતુલ્લિલ આલમીન કા મિસ્દાક [સાર્થક] કરાર દિયા ગયા હૈ, ઈસ કે ખિલાફ હૈ. ઈસી તરહ મુફ્સિરીન કા ઈસ પર ભી ઈત્તિફાક હૈ કે સચ્ચિદુના મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ ﷺ હર હર આલમ કે લિએ રહમત હૈ. ખ્વાહ ફરિશતોં કા આલમ હો, જિન્નાત કા આલમ હો, ઈન્સાનોં કા આલમ હો. ઔર ખ્વાહ ઈન્સાનોં મેં સે કાફિર હોં, મુસલમાન હોં, ઔલિયા હોં યા અમ્બિયા ﷺ હોં. આપ સબ કે લિએ રહમત હૈં, ઔર ખ્વાહ હૈવાનોં કા આલમ હો, યા નબાતાત કા આલમ હો યા જમાદાત કા આલમ હો, આપ હર હર આલમ કે લિએ રહમત હૈં.

ઇસ લિએ મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી કા યેહ લિખના સહીહ નહીં હૈ કે “આપ સિફ લોગોં કે લિએ રહમત હૈ” ઔર ન અશરફ અલી થાનવી કા યેહ તર્જમા ઔર તફસીર સહીહ હૈ કે “આપ સિફ મુકલ્લિફીન કે લિએ રહમત હૈ.” મુકલ્લફ હો યા ગૈર મુકલ્લફ, ઈન્સાન હો, જિન્ન હો યા ફિરિશ્તા, હૈવાન હો યા શજરો હજર હો, આપ સબ કે લિએ રહમત હૈ. અલ્લાહ તઆલા “રબ્બુલ આલમીન હૈ” ઔર આપ “રહમતુલ્લિલ આલમીન” હૈ. જિસ જિસ ચીઝ કે લિએ અલ્લાહ તઆલા કી રબૂબિયત હૈ, ઉસ ઉસ ચીઝ કે લિએ આપ રહમત હૈ. વુજૂદ ઐને વુજૂદ હૈ ઔર હર ચીઝ કો વુજૂદ આપ કે વાસ્તે સે મિલા હૈ. અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અતા કરને વાલા હૈ ઔર આપ હર ચીઝ કો તક્સીમ કરને વાલે હૈ. આપ કી કુન્નિયત “અબુલ કાસિમ” સિફ ઈસ લિએ નહીં થી કે આપ કે ફરઝન્દે અરજુમન્દ કા નામ કાસિમ થા બલ્કે “અબુલ-કાસિમ” કા મા’ના હૈ “સબ સે ઝિયાદા તક્સીમ [વહેંચણી] કરને વાલે” ઔર ઇબ્તિદાએ આફરીનશે આલમ [દુનિયા કી ઉત્પતિ] સે લે કર કિયામત તક જિસ કો ભી જો ને’મત મિલતી હૈ, વોહ આપ કી તક્સીમ સે મિલતી હૈ. તમામ દીની ઔર દુન્યવી ઉમૂર મેં આપ ઇબ્તિદા આફરીનશે આલમ સે તક્સીમ કરને વાલે હૈ.

હુજૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કો રહમતુલ્લિલ આલમીન માનને સે દેવબન્દિયોં કા ઇઝ્કાર

દેવબન્દિયોં કે પેશવા રશીદ અહમદ ગંગોહી લિખતે હૈ :
 “લફઝે રહમતુલ્લિલ આલમીન” સિફતે ખાસ્સએ રસૂલુલ્લાહ નહીં હૈ. (ફતાવા રશીદિયા જિલ્દ દુવુમ)

યાની હુજૂરે અકરમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે ઇલાવા ભી કિસી કો “રહમતુલ્લિલ આલમીન” લિખા જા સકતા હૈ. نَعُوذُ بِاللَّهِ ઔર હૈરત કી ખાત યેહ હૈ કે અપને મૌલવિયોં કો ભી “રહમતુલ્લિલ આલમીન” કરાર દે લેતે હૈ જૈસા કે “અશરફુસ્સવાનેહ” કા મુસન્નિફ થાનવી સાહિબ કે મુતઅલ્લિક લિખતા હૈ :

“હઝરતે વાલા (થાનવી) કી સરાપા શખ્સિયત બરમલા મુબાલગા **وَكُفِيَ بِاللَّهِ شَهِيدًا** વોહ લકબ સાદિક આતા હૈ, જિસ સે હઝરતે ગંગોહી ને શૈખુલ અરબો અજમ હાજી સાહિબ (યાની પીરો મુર્શિદ) કો બા’દે વફાત હઝરતે હાજી મમ્દૂહ યાદ ફરમાયા થા. યા’ની બાર બાર ફરમાતે થે હાએ રહમતુલ્લિલ આલમીન, હાએ રહમતુલ્લિલ આલમીન” (અશરફુસ્સવાનેહ જિલ્દ 2 સ. 153)

ખુદા કી પનાહ ! રસૂલે મકબૂલ, હાદિયુસ્સુબુલ, ખાતમુન્નબિય્વીન, રહતમુલ્લિલ આલમીન, શફીઉલ મુઝ્નિબીન બિલ મુઅમિનીન રઊફુરહીમ, સાહિબે લૌલાક, ઈમામુલ અમ્બિયા, સય્યિદુલ મુર્સલીન, સુલ્તાને દારૈન, મહબૂબે કિબ્રિયા, અહમદે મુજતબા મુહમ્મદ મુસ્તફા **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કી શાને યક્તાઈ પર ઈસ સે ઝિયાદા સંગીન હમ્લા ઔર ક્યા હો સકતા હૈ ? ચૌદહ સૌ બરસ સે સારી ઉમ્મત કા યેહ મુત્તફિકા [સર્વ સંમત] અકીદા રહા હૈ કે ખુદાએ પાક ને કુરઆન મેં સરવરે કાએનાત **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો રહમતુલ્લિલ આલમીન કે લકબ સે જો મૌસૂફ કિયા હૈ, વોહ ઈન્હીં કે સાથ ખાસ હૈ. અબ કાએનાત મેં કોઈ દૂસરા “રહમતુલ્લિલ આલમીન” નહીં હો સકતા.

મુફતી મુહમ્મદ હુસૈન, થાનવી જી કે ખલીફાએ આ’ઝમ થે. ઉન કે ઈન્તિકાલ પર ઈબટ આબાદ કે દેવબન્દી મોહતમિમ મદ્રસા લિખતે હૈં :

“આજ નમાઝે જુમુઆ પર યેહ ખબરે જાંકાહ સુન કર દિલે હઝીં પર બેહદ ચોટ લગી કે રહમતુલ્લિલ આલમીન દુન્યા સે સફરે આખિરત ફરમાએ ગએ. (તઝકિરા હસન બ હવાલા તજલ્લી દેવબન્દ, નૂર કિરન ફરવરી 1963 ઈ.)

﴿عُودُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اسْتَغْفِرُ اللهُ رَبِّي مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

हुजूर ग़ाबिख्ये क़रीम صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ को रहमत आलम मानने से अहले हदीस का ँवकार :

अबीस नाम निहाड अहले हदीस डॉक्टर शहीकुरहमान अेक सुवाल काँम कर के जवाब में लिखता है :

सुवाल : अल्लाह तआला इरमाता है وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ۝ और (अै मुहम्मद !) हम ने तुम को तमाम जहान वालों के लिअे रहमत बना कर भेजा है. जहान में तो आदम عَلَيْهِ السَّلَام से ले कर हर नबी की उम्मत शामिल है. अगर आप صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ सभ रसूलों के आभिर में आअे तो पहले लोगों के लिअे रहमत कैसे होंगे ?

जवाब : हर अस्ल “आलमीन” के लइज से धोका हुवा है. यकीनन अल्लाह “रब्बुल आलमीन” है जब अल्लाह के साथ ँस की ँजाइत हो, तो तमाम मख्लूक मुराद होगी. और जब मख्लूक में से किसी के साथ ँजाइत हो, तो वहां ँस के महदूद मा'ना होंगे. अल्लाह तआला इरमाता है :

تَبَارَكَ الَّذِي لِكُلِّ الْقَوْمِ تَأَنَ عَلَى عِبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَدِيرًا

वोह बहुत ही आ भरकत है, जिस ने अपने बन्दे पर कुरआन नाज़िल इरमाया, ताके वोह आलमीन को उराअे.

ँस आयत पर गौर इरमाअें, यहां आलमीन में न इरिश्ते शामिल हैं और न ही पहली उम्मतें. यहां आलमीन से मुराद रसूलुल्लाह صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ के आ'द आने वाले लोग हैं.

वाजेह रहे के रहमुतल्लिल आलमीन को बुन्याद बना कर रसूलुल्लाह صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ की पैदाँश सभ से पहले साबित नहीं की जा सकती. (तजदीदे ँमान/93)

दुन्या की हर चीज कुदरते ँलाही की निशानी है. **فَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّهُ آيَةٌ تَدُلُّ إِلَىٰ أَنَّهُ وَاحِدٌ** हर चीज खुदा की वहदानिख्यत का पता दे रही है. मगर दुन्या की हर चीज खुदा की अेक सिइत की निशानी

હે. સૂરજ, ખુદા કે નૂર કા પતા દેતા હૈ. પાની વ હવા, ખુદાએ પાક કી સખાવત કા ખુલ્ખા પઢ રહે હૈં. મગર હુઝૂર રહમતુલ્લિલ આલમીન **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** રબ તઆલા કી ઝાત ઓર સારી સિફાત કે મઝહરે આ'લા હૈં. અગર રબ કા ઈલ્મ દેખના હૈ, તો ઈલ્મે મુસ્તફા દેખો ! અગર રબ કી સખાવત દેખના હો, તો સખાવતે મહબૂબ કા મુતાલઆ કરો.

માલિકે કોનેન હૈં, ગો પાસ કુછ રખતે નહીં
દો જહાં કી ને'મતે હૈં ઉન કે ખાલી હાથ મેં

અગર કુદરતે ઈલાહી કા નઝૂઝારા કરના હૈ, તો મહબૂબે કિબ્રિયા કી કુદરત કો દેખો કે ઈશારે સે રૂબા હુવા સૂરજ વાપસ કર લિયા, ચાંદ કે દો ટુકળે કર ડાલા, કંકરિયોં સે કલિમા પઢવાયા, દરખ્તોં કો ઈશારે સે બુલાયા, હાથ કી ઉંગલિયોં સે પાની કે ચશ્મે જારી ફરમાયા. અગર નૂરે ઈલાહી દેખના હો, તો જમાલે મુસ્તફા દેખો ! અગર રબ કી શાને રહીમિયત દેખના હો, તો રહમતુલ્લિલ આલમીન કો દેખો !

﴿18﴾

يُنِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنْ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيَّنَةٍ يُعْظَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ط

(અલ અહઝાબ/30)

★ “એ નબી કી બીવિયો ! તુમ મેં સે જો ભી ખુલી બે હયાઈ (કા ઈર્તિકાબ) કરેગી, ઉસે દોહરા, દોહરા અઝાબ દિયા જાએગા, (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

ઈસ આયત **بِفَاحِشَةٍ مُّبَيَّنَةٍ** કે અલ્ફાઝ કા તર્જમા દેવબન્દી ઓર ગૈર મુકલ્લિદ મુતર્જિમીન ને જિન અલ્ફાઝ સે કિયા હૈ, વોહ દર્જે ઝૈલ [નીચે લિખે હુવે] હૈં :

★ બે હયાઈ.	મહમૂદુલ હસન દેવબન્દી
★ ખુલી બે હયાઈ હૈ.	ઈસ્લાહી, જમાઅતે ઈસ્લામી
★ ખુલી હુઈ બેહૂદગી.	થાનવી, અબ્દુલ માજિદ
★ નાશાઈસ્તા હરકત.	ગૈર મુકલ્લિદ અમૃતસરી

★ ખુલી હુઈ નાશાઈસ્તા હરકત. ગૈર મુકલ્લિદ નઝીર અહમદ

★ સરીહ ફુહશ હરકત. મૌદૂદી, જમાઅતે ઈસ્લામી

યેહ તમામ અલ્લાઝ જિસ અમ્ને શનીઅ [બુરી બાત] કે ગમ્માઝ [ઈશારા કરને વાલે] હૈં વોહ આપ પર ઝાહિર હૈં ઉસે યહાં લિખને કી ઝરૂરત નહીં.

આયત કે તર્જમે મેં અગર ઈન મેં સે કિસી ભી એક લફઝ કો મુન્તખબ કર લિયા જાએ, તો હર ઉર્દૂ દાં [ઉર્દૂ જાનનેવાલા] બ આસાની સમઝ લેગા કે આયત કા તર્જમા ક્યા બતા રહા હૈં ?....અગર ઈસ આયત મેં ખિતાબ આમ ઓરતોં સે હોતા, તો શાયદ ફિર કોઈ મસ્અલા ન હોતા...મગર બાત યેહ હૈં કે આયત મેં નબી ﷺ કી બીવિયોં કો ખિતાબ કિયા ગયા હૈં ઓર ફિર بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ કા યેહ તર્જમા કિયા ગયા હૈં :

ઐ નબી કી બીબિયો ! જો તુમ મેં સે ખુલી હુઈ બેહૂદગી કરેગી, ઉસ કો દોહરી સઝા દી જાએગી. (થાનવી)

બતાઈએ ક્યા ઈસ તર્જમે કી રૂ સે શાને અઝવાજે મુતહ્હરાત મુતઅસ્સિર હોતી નઝર નહીં આઈ ? ક્યા ઈસ તર્જમે સે યેહ ઝાહિર નહીં હોતા કે હુઝૂર નબિયે કરીમ ﷺ કી બીવિયોં સે કોઈ ઐસી બાત સાહિર હોને વાલી થી, ઈસ લિએ ઉન્હેં તમ્બીહ [ચેતવણી] કી ગઈ હૈં ?

ઐ કાશ ! દેવબન્દી ઓર ગૈર મુકલ્લિદ મુતર્જિમીન ને અઝવાજે મુતહ્હરાત કે રુતબએ આલિયા કે પેશે નઝર અલ્લાઝ કો ઝરા ઢિક્કતે નઝર [બારીકી] સે દેખ લિયા હોતા, તો શાયદ ઈતને સપ્ત અલ્લાઝ ન લિખતે.

ક્યા યેહ હકીકત નહીં કે યહાં بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ સે મુરાદ નબી કી નાફરમાની કો ભી લિયા જા સકતા થા (જો કે ઉન કા શૌહર ભી થા), યા ફિર ઉન ઉમૂર કો જો આપ કી તક્લીફ ઓર હુઝૂન કા મૂજિબ હોં....ઈસી તરહ સૂએ ખુલ્ક ઓર નુશૂઝ [નફરત, અદાવત] કો ભી મુરાદ લિયા જા

સકતા થા...અલબત્તા ઝિના યા મબાદિયાતે ઝિના [ઝિના કી તરફ લે જાને વાલે કામ] યહાં મુરાદ નહીં હો સકતા. ક્યૂંકે આપ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કી મા'સૂમિયત કા તકાજા યેહ ભી હૈ કે આપ કી બીવિયોં સે ઐસે અમ્ર [કામ] કા ઇર્તિકાબ [અમલ], બલકે ઇરાદાએ ઇર્તિકાબ, ન સિફ ઇરાદા બલકે શાએબએ ઇરાદા [અંદેશા] ભી ન હો, કે જિસ સે આખિરુલ અમ્ર [છેવટે] આપ કી તરબિયત ઔર રિફાકત [સોહબત, સંગત] પર હર્ફ આએ.

અબ ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે તર્જમે મુલાહજા ફરમાએ :

❁ “ઐ નબી કી બીબિયો ! જો તુમ મેં સરીહ [સાફ] હયા કે ખિલાફ કોઈ જુરઅત કર લે ઇસ પર ઔરોં સે દૂના અઝાબ હોગા.”
(કન્ઝુલ ઇમાન)

❁ “ઐ આં હઝરત કી બીબિયો ! જો કર લાએ તુમ મેં સે કોઈ ખુલી નાફરમાની, તો દૂના કિયા જાએગા ઉસ કા અઝાબ ડબલ.”
(મઆરિફુલ કુરઆન)

સય કહિએ કે ઇસ તર્જમે મેં ખુલી નાફરમાની કે અલ્ફાજ, દૂસરોં કે મુકાબલે મેં નિસ્બતન બેહતર મા'લૂમ હોતે હેં યા નહીં ?

﴿19﴾

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ط

(અલ અહઝાબ/40)

ઇસ આયત મેં “ખાતમન્નબિયીન” કા ક્યા મા'ના હૈ ? ઇસ સિલ્સિલે મેં બાનિએ દારુલ ઉલૂમ દેવબન્દ કાસિમ નાનોતવી રકમ તરાજ [લિખતે] હેં :

અવામ કે ખયાલ મેં તો રસૂલુલ્લાહ **صَلَّمَ** સબ મેં આખિર નબી હેં મગર અહલે ફહમ પર રૌશન હોગા કે તકદુમ વ તઅખ્ખુરે ઝમાની મેં બિઝ્જાત કુદ્ર ફઝીલત નહીં.” (તહઝીરુન્નાસ)

અબ તક તમામ અગલે પિછલે ઔલિયા, ઉલમા ઔર અવામે અહલે ઇસ્લામ કા ઇસ બાત પર ઇજમાઅ [સર્વ સંમતિ] વ ઇત્તિફાક હૈ કે આયતે કરીમા મેં “ખાતમુન્નબિય્હીન” કે સિર્ફ યેહી મા’ના હૈં કે હુઝૂર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** સબ સે પિછલે નબી હૈં. યેહી મા’ના તમામ અઈમ્મએ ઇસ્લામ, સૂફિયાએ ઇઝામ, મુતકલ્લિમીને ફેખામ, ફુકહાએ આ’લામ ઔર મુફસ્સિરીને આલી મકામ ને બતાએ. યેહી મા’ના સહાબએ કિરામ ને તાબેઈન કો સમઝાએ. બલકે યેહી મા’ના સેકળોં હદીસોં સે સાબિત હૈ. અલ ગરઝ “ખાતમુન્નબિય્હીન” કા યેહી મા’ના મુરાદ લેના ઝરૂરિયાતે દીન મેં સે હૈ. લિહાઝા જો શખ્સ ઇસ મા’ના કે ઇલાવા કોઈ દૂસરા મા’ના બતાએ, વોહ શરઈ ઇસ્તિલાહ મેં કાફિર વ મુર્તદ હૈ.

કાસિમ નાનોતવી ને ઇસી ઇજમાઈ ઇત્તિફાકી મા’ના કા ઇન્કાર કરતે હુએ કુરઆને મજુદ, હદીસ શરીફ ઔર લુગતે અરબી કે ખિલાફ “ખાતમુન્નબિય્હીન” મેં “ખાતમ” કા એક નયા મા’ના “ખાતમ ઝાતી” ગઢા હૈ, ઇસ એ’તિરાફ કે સાથ, કે યેહ મા’ના આફરીન ખુદ ઇન હી કી અપની ઝેહની કાવિશ [કોશિશ] કા નતીજા હૈ. ઇસ નએ મા’ના કો સાબિત કરને કે લિએ તહઝીરુન્નાસ મેં પૂરા ઝોર લગા દિયા હૈ.

નબી આખિરુઝ્ઝમાં હુઝૂર નબિય્હે કરીમ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કે ઝમાને મેં કોઈ નબી થા ઔર ન આપ કે બા’દ કિયામત તક કોઈ નબી પૈદા હોગા. મુન્કિરે ખત્મે નુબુવ્વત બાની દારુલ ઉલૂમ દેવબન્દ મુહમ્મદ કાસિમ નાનોતવી ને અકીદએ ખત્મે નુબુવ્વત મેં શુકૂક વ શુબ્હાત પૈદા કરને ઔર ઝર્બ લગાને કી મઝમૂમ [બુરા] કોશિશ કી હૈ. કાસિમ નાનોતવી ને હુઝૂર ખાતમુન્નબિય્હીન **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કે બા’દ ભી દૂસરે નબી કા ઇમ્કાન ઝાહિર કિયા હૈ. અકીદએ ખત્મે નુબુવ્વત કા ઇન્કાર કરતે હુએ ઝૂટી નુબુવ્વત કા દરવાઝા ખોલા ઔર નામ નિહાદ અહલે હદીસ કે પરવદા ઔર ડિપટી નઝીર અહમદ કે તરબિયત યાફતા મિઝા ગુલામ અહમદ કાદિયાની કો દાખિલ કર દિયા.

ઈન હાલાત કો સામને રખ કર ફૈસલા કરેં કે જબ ઈસ્લામ વ ઈમાન કા ઈદેઆ [દા'વા] કરને વાલોં કી બે હયાઈ વ બેશર્મી ઈસ કદર બઢ જાએ કે વોહ એલાનિયા કલામે ઈલાહી કે કલિમાત કે ઈજમાઈ, ઈકાની, ઈમાની મા'ના સે ઈન્કાર કરને લગેં ઔર કુફો ઈર્તિદાદ કા દરવાજા ખોલ દેં તો ક્યા એસે મોમિનીન સાલિહીન કી ઝરૂરત ન મહસૂસ કી જાએગી, જો કુરઆની નઝરિયાત, ઈસ્લામી અકાઈદઃ ઔર ઈર્શાદાતે રબ્બાની કે મફાહીમ વ મઆની [મત્લબોં] કી હિફાઝત અપને તર્જમએ કુરઆન કે ઝરીએ કરે ? મુલાહઝા ફરમાએં :

❁ મુહમ્મદ (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) તુમ્હારે મદોં મેં કિસી કે બાપ નહીં. હાં ! અલ્લાહ કે રસૂલ હેં ઔર સબ નબિયોં મેં પિછલે.”

(કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “નહીં હેં મુહમ્મદ (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) કિસી કે ભી બાપ તુમ મદોં સે, લેકિન અલ્લાહ કે રસૂલ ઔર સારે નબિયોં મેં પિછલે ઝમાને વાલે” (મઆરિફુલ કુરઆન)

﴿20﴾

فَإِنْ يَشَأْ اللَّهُ يُخَيِّمُ عَلَى قَلْبِكَ ط

(શૂરા/24)

★ “અગર અલ્લાહ તઆલા યાહે, તો આપ કે દિલ પર મોહર લગા દે.” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

★ “અગર અલ્લાહ યાહે તો (ઐ નબી) તેરે દિલ પર મોહર લગા દે.” (ગૈર મુકલ્લિદ સનાઉલ્લાહ અમૂતસરી)

★ “સો અગર ખુદા યાહે તો, આપ કે દિલ પર બન્દ લગા દે.” (અશરફ અલી થાનવી)

★ “સો અગર અલ્લાહ યાહે, તો આપ કે કલ્બ પર મોહર લગા દે.” (અબ્દુલ માજિદ દરિયાબાદી)

★ “અગર ખુદા યાહે તો ઐ મુહમ્મદ તુમ્હારે દિલ પર મોહર લગા દે.” (ફતેહ મુહમ્મદ જાલનધરી)

★ “पस अगर याहता अल्लाह मोहर कर देता ठीपर हिल तेरे.” (गैर मुकल्लिह जुनागढी)

गैर मुकल्लिहिन और देवबन्दियों के तर्जमों से येह अन्दाजा होता है **حَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ** के भा'द मोहर लगाने की कोई जगह थी, तो येही थी. सिई उरा धमका कर छोण दिया. किस कदर तयानक तसव्वुर है ? वोह जाते अत्हर, के जिस के सर मुबारक पर “असरा” का ताज रखा गया, आज उस से इरमाया के लम याहें तो तुम्हारे हिल पर मोहर लगा दें. (مَعَادَ اللَّهِ)

येह बढ अकीदा मुतर्जिमीन जिस इिको जेहून से तर्जमा कर रहे हैं, जरा वोह आयात भी मुलाहजा इरमायें :

حَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ (अल बकरह/7)

★ “मोहर लगा दी अल्लाह ने उन के हिलों पर, और उन की समाअत पर, और उन की आंभों पर गहरा पर्दा है.”

وَطَمِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ (अत्तौबा/87)

★ “और मोहर लगा दी गई उन के हिलों पर. तो वोह कुछ नहीं समजते.”

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ (मुहम्मद/16),

★ “येही वोह (बढ अप्त) हैं मोहर लगा दी है अल्लाह तआला ने उन के हिलों पर और वोह पैरवी करते हैं अपनी ज्वाहिशों की.”

فَطَمِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ (अल मुनाफ़िक्कून/3)

★ “पस मोहर लगा दी गई उन के हिलों पर तो (अब) वोह कुछ समजते ही नहीं.”

मुनाफ़िक्कीन के हिल में बढ अकीदगी और हुजूर नबिय्ये करीम **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** की दुश्मनी का मरज था. इस लिअे अल्लाह तआला ने उन के करतूतों के भाईस उन के हिलों पर मोहर लगा दी, के उन में वा'जो नसीहत असर न करे, कुछ को बढा दिया. सजा के तौर पर

અલ્લાહ તઆલા ને ઉન ગુસ્તાખોં કે દિલોં પર મોહર લગા દી. અબ વોહ ઈમાન લાના ભી ચાહે, તો ઈમાન નહીં લા સકતે. ઓર ઉન સે હક પઝીરી [હક કબૂલ કરને] કી ઈસ્તિ'દાદ [સલાહિયત] છીન લી ઓર ઉન કે દિલ કી વોહ આંખ હી અન્ધી કર દી, જો નૂરે હક કો દેખ સકતી હૈ.

કાશ ! દેવબન્દી ઓર ગૈર મુકલ્લિદ મુતર્જિમીન તફ્સીર કી રૌશની મેં તર્જમા કરતે, તો ઉન કી નૌકે કલમ સે રહમતે આલમ કા કલ્બે મુબારક મહફૂઝ રહતા.

અબ ઉન આશિકોં કે તર્જમેં ભી મુલાહઝા ફરમાએં :

❁ “ઓર અગર અલ્લાહ ચાહે, તો તુમ્હારે દિલ પર અપની રહમત વ હિફાઝત કી મોહર લગા દે.” (કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “અગર અલ્લાહ ચાહે, તો હિફાઝત કી મોહર લગા દે તુમ્હારે દિલ પર.” (મઆરિફુલ કુરઆન)

﴿21﴾

مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ

(શૂરા/52)

★ “તૂ ન જાનતા થા કે ક્યા હૈ કિતાબ ઓર ન ઈમાન.”

(શાહ અબ્દુલ કાદિર)

★ “તુમ ન કિતાબ જાનતે થે ઓર ન ઈમાન.”

(ફતેહ મુહમ્મદ જાલનધરી)

★ “ન જાનતા થા તૂ ક્યા હૈ કિતાબ ઓર ન ઈમાન.”

(શાહ રફીઉદ્દીન)

★ “આપ ઈસ સે પહલે યેહ ભી નહીં જાનતે થે કે કિતાબ ઓર ઈમાન ક્યા ચીઝ હૈ ?” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

★ “તૂ ન જાનતા થા કિતાબ ક્યા હોતી હૈ, ન ઈમાન (કી તફ્સીલ) જાનતા થા” (ગૈર મુકલ્લિદ અમૃતસરી)

★ “તુમ નહીં જાનતે થે કે કિતાબુલ્લાહ ક્યા ચીઝ હૈ ? ઓર ન જાનતે થે કે ઈમાન કિસે કહતે હેં ?” (ગૈર મુકલ્લિદ ડિપટી નઝીર અહમદ)

★ “आप को न येह जबर थी के किताब (अव्लाह) क्या थीज है ? और न येह जबर थी के ईमान का ईन्तिहाई क्माल क्या थीज है !” (अशरफ़ अली थानवी)

गौर मुकत्लिद और देवबन्दी मुतर्जिमीन का नाशाईस्ता [नापसन्दीदा] लबो लेहज्रा देभिअे ! जुडूरे नुबुव्वत से क्बल [पहले] जुडूरे अन्वर صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ के मोमिन छोने की नई कर रहे हैं.

जुडूरे صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ही सारी मज्लूक में अव्वलुल मुस्लिमीन हैं, ईशादि रब्बानी है :

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝
لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمَسْلُومِينَ ۝

(अल अन्आम/164)

आप इरमाईअे ! बेशक मेरी नमाज और मेरी कुरबानियां और मेरा ज़ना और मेरा मरना (सब) अव्लाह तआला के लिअे है, जो रब है सारे जहानों का. नहीं कोई शरीक उस का, और मुजे येही हुक्म हुवा है. और मैं सब से पहला मुसलमान हूं.

अम्बियाअे किराम अेक आन के लिअे भी रब तआला से गाफ़िल नहीं छोते. ईसा عَلَيْهِ السَّلَام ने पैदा छोते ही इरमाया : إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ में अव्लाह तआला का बन्दा हूं. मैं साछिबे किताब नबी हूं. मुजे रब ने नमाज, जक़ात और मां के साथ बलाई करने का हुक्म दिया.

जुडूरे صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ईशादि इरमाते हैं ارسلت الى الخلق كافة (मुस्लिम शरीफ़) में तमाम मज्लूक की तरफ़ रसूल बना कर भेजा गया हूं. काअेनाते अर्जी (जमीनी) व समावी (आस्मानी) में कोई शय [थीज] अैसी नहीं जो सय्यिदे आलम صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ की रिसालत की काईल न छो.

सरकारे रिसालत صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने ईशादि इरमाया :

مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَعْزِلُ عَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا كَفَرًا أَلْجِنَ وَالْإِنْسِ

દુન્યા મેં કોઈ ચીઝ ઐસી નહીં હૈ, જો મુઝે અલ્લાહ કા રસૂલ ન માનતે હોં યા ન જાનતે હોં. મગર યેહ સરકશ ઇન્સાન, સરકશ જિન્ન નહીં માનતા.

યા'ની કાફિર જિન્ન ઓર કાફિર ઇન્સાનોં કે ઇલાવા કાએનાત કા ઝર્કા ઝર્કા જાનતા હૈ કે **إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ** મેં અલ્લાહ કા રસૂલ હું.

હુઝૂર નબિયે કરીમ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો લૌહો કલમ કા ઇલ્મ હી નહીં, બલકે **مَاكُنْ وَمَايَكُون** કા ઇલ્મ હૈ. ગૈર મુકલ્લિદ ઓર દેવબન્દી મુતર્જિમીન કહ રહે હેં કે **مَعَادَ اللَّهِ** આયતે મઝકૂરા કે નુઝૂલ સે પહલે મોમિન ભી ન થે. ક્યૂંકે મુતર્જિમીન કે તરાજિમ કે મુતાબિક ઇમાન સે ભી નાબલદ **[નાવાકિફ]** થે. તો ગૈર મુસ્લિમ હુએ. મુવહ્હિદ ભી નહીં કહ સકતે, કે વોહ ભી આપ કી બિઅસત **[તશરીફ આવરી]** સે પહલે મોમિન હોતા હૈ. (બા'દ મેં રિસાલત પર ઇમાન લાના શર્ત હૈ). તરાજિમ મઝકૂરા સે યેહ મા'લૂમ હોતા હૈ કે ઇમાન કી ખબર હુઝૂર **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો બા'દ મેં હુઈ.

અબ ઉલમાએ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે ઇન તર્જિમોં કો ભી મુલાહઝા ફરમાએ :

❁ “ઇસ સે પહલે ન તુમ કિતાબ જાનતે થે, ન અહકામે શરઅ કી તફસીલ.” (કન્ઝુલ ઇમાન)

❁ “તુમ કિયાસ નહીં કર સકતે થે કે ક્યા ચીઝ હૈ કિતાબુલ્લાહ, ન ઇમાન કા.” (મઆરિફુલ કુરઆન)

યહાં રિવાયત કી નફી હૈ યા'ની આપ ઇમાન વ કિતાબ કો અટકલ વ કિયાસ સે ન જાનતે થે. મુત્લકન ઇલ્મ કી નફી નહીં ક્યૂંકે હુઝૂર **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** વહી આને સે પહલે આબિદ, ઝાહિદ, મુત્તકી પરહેઝગાર થે. બલકે પહલી “વહી” એ'તિકાફ વ ઇબાદત કી હાલત મેં આઈ. નબી કિસી વક્ત ઇમાન સે બે ખબર નહીં હોતે. યેહ ભી ખયાલ રહે કે હઝરતે જિબ્રીલ **عَلَيْهِ السَّلَام** જબ પહલી “વહી” લાએ, તો હુઝૂર **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને યકીની તૌર પર યેહ ભી જાન લિયા કે યેહ જિબ્રીલ

हैं. और येह भी के जो कुछ कह रहे हैं वोह कुरआन है. येह भी के येह रब के भेजे हुअे हैं. इसी लिअे न तो हुजूर **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ने उन से पूछा के तुम कौन हो ? न येह के तुम अपनी तरफ से येह बातें कर रहे हो या कुरआन सुना रहे हो ? अगर आप को इन तमाम बातों का इल्म न होता, तो येह आयत हुजूर **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** के लिअे मश्कूक रहती. लाइलाके कुरआन में शक कुछ है. रब तआला इरमाता है : **لَا رَيْبَ فِيهِ**

वरका बिन नौइल के पास जाना उन्हें इमान बफ्शने के लिअे था, न के अपनी तसल्ली के लिअे. (नूरुल इरफ़ान)

﴿22﴾

إِنَّا فَكَّرْنَاكَ فَتَحْنَا مَبِينًا ۖ لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ

(अल इत्ह/1)

★ “बेशक (अै नबी) हम ने आप को अेक फुल्लम फुल्ला इत्ह दी है, ताके जो कुछ तेरे गुनाह आगे हुअे और जो पीछे सब को अल्लाह तआला मुआइ इरमाअे.” (गैर मुकल्लिह जुनागढी)

★ “हम ने इैसला कर दिया तेरे वास्ते सरीह इैसला, ताके मुआइ करे तुज को अल्लाह जो आगे हुअे तेरे गुनाह और जो पीछे रहे.” (शाह अब्दुल कादिर)

★ “तहकीक इत्ह दी हम ने तुज को इत्हे जाहिर, ताके बफ्शे वास्ते तेरे फुदा ने जो कुछ हुवा था पहले गुनाहों से तेरे और जो कुछ पीछे हुवा” (शाह रईउद्दीन देहलवी)

★ “बेशक हम ने आप को फुल्लम फुल्ला इत्ह दी, ताके अल्लाह आप की सब अगली पिछली ખताअें मुआइ कर दे.”

(अब्दुल माजिद दरियाबादी)

★ “अै पैगम्बर ! येह हुदैबिया की सुल्ल क्या हुई और लकीकत हम ने तुम्हारी फुल्लम फुल्ला इत्ह करा दी, ताके तुम इस इत्ह के शुक्रिया में दीने लक की तरक्की के लिअे और ज़ियादा कोशिश करो और फुदा इस

के सिले में तुम्हारे अगले और पिछले गुनाह मुआफ़ कर दे.”

(गैर मुकद्लिह डिपटी नजीर अहमद)

★ “बेशक हम ने आप को ખુલ्लम ખुल्ला इत्ह दी, ताके अल्लाह तआला आप की सब अगली पिछली ખताअें मुआफ़ इरमा दे.”

(अशरफ़ अली थानवी)

★ “हम ने इंसला कर दिया तेरे वास्ते सरीह इंसला ताके मुआफ़ करे तुज को अल्लाह, जो आगे हो युके तेरे गुनाह और जो पीछे रहे.”

(महमूदुल हसन देवबन्दी)

★ “अै नबी (عَلَيْهِ السَّلَام) हम ने तुजे ખुली इत्ह दी हुई है (जो अन्करीब जाहिर होगी) ताके ખुदा तुज पर जाहिर करे के उस ने तेरे अगले पिछले सारे गुनाह बफ़्शे हुअे हैं.”

(गैर मुकद्लिह सनाउल्लाह अमृतसरी)

★ “अै नबी हम ने तुम को ખुली इत्ह अता कर दी : ताके अल्लाह तुम्हारी अगली पिछली कोताही से दर गुजर इरमाअे.”

(अबुल आ'ला मौदूदी, जमाअते इस्लामी)

गैर मुकद्लिहीन और देवबन्धियों के तर्जमों से जाहिर होता है के नबिये मा'सूम, माजी [लुतकाण] में भी गुनाहगार था, मुस्तक़िबल [लविष्यकाण] में भी गुनाह करेगा... मगर इत्हे मुबीन के सद्के में अगले पिछले तमाम गुनाह मुआफ़ हो गअे.... और आइन्दा भी गुनाहे रसूल मुआफ़ होते रहेंगे.

जब नबिये मा'सूम गुनाहगार हो, तो लइज़ अस्मत का इत्लाक किस पर होगा ? इस्मते अम्बिया का तसव्वुर अगर जुज़ूवे इमान है, तो क्या गुनाहगार और ખताकार नबी हो सकता है ? अक्वाले सहाबा और मुफ़स्सिरीन की तौज्हात से हट कर तर्जमा करने पर किस ने उन को मजबूर किया ?

अब उलमाअे अहले सुन्नत व जमाअत के येह तर्जमे भी मुलाहजा इरमाअें :

❁ “બેશક હમ ને તુમ્હારે લિએ રૌશન ફત્હ દી, તાકે અલ્લાહ તુમ્હારે સબબ સે ગુનાહ બખ્શે તુમ્હારે અગલોં કે ઓર તુમ્હારે પિછલો કે.” (કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “બેશક હમ ને ફત્હ દે દી તુમ્હેં રૌશન ફત્હ, તાકે બખ્શ દે તુમ્હારે સબબ સે અલ્લાહ, જો પહલે હુએ તુમ્હારે ઓર જો પિછલે હેં.”
(મઆરિકુલ કુરઆન)

ઝાહિર હૈ કે આ’લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ઓર હુઝૂર મુહદિસે આ’ઝમે હિન્દ رَسْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهَا का જોશે અકીદત જનાબે ખતમી મર્તબત [હુઝૂર] કે લિએ અપને કમાલ પર હૈ...ઉન કો ભી તર્જમે કે વક્ત યેહ તશવીશ [વસ્વસા] હુઈ હોગી કે ઈસ્મતે રસૂલ [રસૂલ કી બેગુનાહી] પર હર્ફ ન આએ...ઓર કુરઆન કા તર્જમા ભી સહીહ હો જાએ...વોહ અકીદત ભરી નિગાહ, જો આસ્તાનએ રસૂલ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ પર હમા વક્ત બિછી હુઈ હૈ, ઉસ ને દેખા “લક” મેં “લામ” સબબ કે મા’ના મેં મુસ્ત’મલ હુવા હૈ. લિહાઝા જબ હુઝૂર કે સબબ સે ગુનાહ બખ્શે ગએ, તો વોહ શખ્સિયતેં ઓર હુઈ જિન કે ગુનાહ બખ્શે ગએ...અહલે બસરિયત કે લિએ ઈશારા કાફી હૈ કે મા’નવિયત સે ભરપૂર રોશન ફત્હ કે મુતાબિક તર્જમા ફરમા દિયા.

﴿23﴾

الرَّحْمَنُ ۗ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۗ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۗ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

(અરહમાન / 1)

★ “રહમાન ને કુરઆન સિખાયા. ઉસી ને ઈન્સાન કો પૈદા ક્રિયા ઓર ઉસે બોલના સિખાયા.” (ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

★ “રહમાન ને સિખાયા કુરઆન, બનાયા આદમી, ફિર સિખાઈ ઉસ કો બાત.” (શાહ અબ્દુલ કાદિર)

★ “રહમાન ને સિખાયા કુરઆન, પૈદા ક્રિયા આદમી કો, સિખાયા ઉસ કો બોલના” (શાહ રફીઉદ્દીન)

★ “ખુદાએ રહમાન હી ને કુરઆન કી તા’લીમ દી, ઉસી ને ઈન્સાન કો પૈદા કિયા, ઉસ કો ગોયાઈ સિખાઈ.”

(અબ્દુલ માજિદ દરિયાબાદી)

★ “રહમાન ને કુરઆન કી તા’લીમ દી, ઉસ ને ઈન્સાન કો પૈદા કિયા, ફિર ઉસ કો ગોયાઈ સિખાઈ.” (અશરફ અલી થાનવી)

★ “જિન્નોં ઓર ઈન્સાનોં પર ખુદા રહમાન કે જહાં ઓર બેશુમાર એહસાનાત હેં, અઝાં જુમ્લા [ઉન મેં સે] યેહ કે ઈસ ને કુરઆન પઢા, ઉસી ને ઈન્સાન કો પૈદા કિયા, ફિર ઉસ કો બોલના સિખાયા”

(ગૈર મુકલ્લિદ ડિપટી નઝીર અહમદ)

દેવબન્દિયોં ઓર ગૈર મુકલ્લિદીન કે તમામ તર્જમોં મેં હૈ કે રહમાન ને સિખાયા કુરઆન.

સુવાલ પૈદા હોતા હૈ, કિસ કો કુરઆન સિખાયા ? ઈસ સે કૌન ઈન્કાર કર સકતા હૈ, ખુદ કુરઆન શાહિદ હૈ **وَعَلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُ** (નિસા/ 113) ઓર અલ્લાહ ને આપ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો વોહ સબ ઈલ્મ અતા કર દિયા હૈ, જો આપ ન જાનતે થે.

આદમી કો પૈદા કિયા. વોહ કૌન ઈન્સાન હૈ ? મુતજિમીન ને લફઝ બ લફઝ તર્જમા કર દિયા. બા’ઝ તરાજિમ મેં અપની તરફ સે ભી અલ્ફાઝ ઈસ્તિ’માલ કિએ ગએ...ફિર ભી લફઝે ઈન્સાન કી તર્જમાની ન હો સકી. અબ આપ ઉસ ઝાતે ગિરામી કા તસલ્વુર કરેં, જો અસ્લુલ ઉસૂલ હેં, જિન કી હકીકત ઉમ્મુલ હકાઈક હૈ, જિન પર તખ્લીક કી અસાસ [બુનિયાદ] રખી ગઈ. જો મબ્દએ ખલક હેં. રૂહે કાએનાત, જાને ઈન્સાનિયત હેં.

આ’લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ફરમાતે હેં : “ઈન્સાન કી જાન મુહમ્મદ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો પૈદા કિયા.” અલ ઈન્સાન સે જબ હુઝૂર સરવરે કૌનૈન **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કી શખ્સિયત કા તઅય્યુન [નિર્ણય] હો ગયા તો ઉન કી શાન કે લાઈક તા’લીમ ભી (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ) હોની યાહિએ. યુનાન્થે આમ મુતજિમીન કી રવિશ સે હટ કર આ’લા

हजरत फ़ाजिले बरेलवी फ़रमाते हैं : **माकान ومايكون** का बयान उन्हें सिखाया.

ईस जगह गुस्ताखे रसूल जेहन में ज़रूर येह सुवाल उभर सकता है यहाँ **माकान ومايكون** का बयान सिखाना, कहां से आ गया ? यहाँ तो मुराद बोलना सिखाना है.... ईस का जवाब येह है के **माकान ومايكون** का एल्म लौहे महकूज़ में, और लौहे महकूज़ कुरआन शरीफ़ के अेक ज़ुज़ में, और कुरआन का बयान (जिस में **माकान ومايكون** भी शामिल है) सिखाया.

आ'ला हजरत फ़ाजिले बरेलवी और हुज़ूर मुहदिसे आ'जमे छिन्द **رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهَا** के तराजिम मुलाहज़ा फ़रमाअें :

❁ रहमान ने अपने महबूब को कुरआन सिखाया. एन्सानियत की ज़ान मुहम्मद को पैदा किया **माकान ومايكون** (जे कुछ डो युका और जे कुछ डोने वाला है) का बयान उन्हें सिखाया.” (कन्ज़ुल ए़मान)

❁ “महेरबान अल्लाह ने सिखा दिया कुरआन, पैदा फ़रमाया उसा एन्सान (मुहम्मद **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**) को और बता दिया उसे (मुहम्मद **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** को) भोल कर (तफ़सीलन तमाम उलूम)”
(मआरिफ़ुल कुरआन)

﴿24﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَتَّغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ ط

(अत्तहरीम/1)

★ “अै नबी ! जिस चीज़ को अल्लाह ने आप के लिअे हलाल कर दिया है, उसे आप क्यूं हराम करते हैं ? (क्या) आप अपनी बीवियों की रिज़ामन्दी हासिल करना चाहते हैं ?”

(गैर मुकद्विद जुनागढी)

★ “अै नबी ! तुम अपनी बीवियों की हिलदारी में वोह चीज़ क्यूं हराम ठहराते डो, जे अल्लाह ने तुम्हारे लिअे ज़ाईज़ की है.”

(ईस्लाही, जमाअते ईस्लामी)

★ “એ નબી ! જિસ ચીઝ કો અલ્લાહ ને આપ કે લિએ હલાલ કિયા હૈ, આપ (કસમ ખા કર) ઉસ કો (અપને ઊપર) ક્યૂં હરામ ફરમાતે હૈં. (ફિર વોહ ભી) અપની બીબિયોં કી ખુશ્નૂદી હાસિલ કરને કે લિએ.”
(અશરફ અલી થાનવી)

ઇસ આયત કા સબ સે મોહતાત [સાવચેતી વાલા] તર્જમા હુઝૂર મુહદિસે આ’ઝમે હિન્દ સચ્ચિદ મુહમ્મદ અશરફી رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ने किया है. उन के हां भूबिअे अल्हाज क़ा इस्ति’माल देबिअे, फ़रमाते हैं :

❁ “એ આં હઝરત ક્યૂં પરહેઝ કરો તુમ ઉસ સે, કે હલાલ ફરમા દિયા જિસે અલ્લાહ ને તુમ્હારી ખાતિર. તુમ ચાહતે હો અપની બીબિયોં કી ખુશી.” (મઆરિફુલ કુરઆન)

ફર્ક દેખિએ : સબ કે હાં હુઝૂર નબિયે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ અલ્લાહ કે હલાલ કો હરામ કર રહે હૈં. મગર હુઝૂર મુહદિસે આ’ઝમે હિન્દ કે હાં વોહ અલ્લાહ કે હલાલ કો હરામ નહીં કર રહે હૈં ઔર વોહ કર ભી નહીં સકતે. યેહ ઉન કી શાને નબુવ્વત સે બઈદ [દૂર] હૈ કે વોહ અલ્લાહ કે હલાલ કો હરામ યા ઉસ કે હરામ કો હલાલ કરે. હાં વોહ કિસી અમ્રે હલાલ સે પરહેઝ કર સકતે હૈં. ઉર્દૂ મેં લફઝ “હરામ” જિસ સંગીનિએ મફહૂમ [ભાવાર્થ] પર મુશ્તમિલ [આધારિત] હૈ વોહ મોહતાજે બયાન નહીં. મગર અફસોસ કે ઇન મુતર્જિમીન કો ઇસ લફઝ કી સંગીની ન સૂઝી. બિલાશુબા ઇસ મકામ પર હુઝૂર મુહદિસે આ’ઝમે હિન્દ કા તર્જમા ઇન્ફિરાદિય્ત કા હામિલ હૈ.

❁25❁

لَا أَقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ۝

(અલ કિયામહ/1)

★ “મૈં કસમ ખાતા હૂં કિયામત કે દિન કી.”

(તર્જમા અશરફ અલી થાનવી)

★ “મૈં કસમ ખાતા હૂં કિયામત કે દિન કી.”

(ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

मकामे ईब्रत है के देवबन्दी मक्तबे इक के थानवी ज और गैर मुकल्लिद जुनागढी, दोनों ने अल्लाह सुब्बानहु व तआला के हक में “कसम खाता हूँ” का नाजेबा [नापसन्दीदा] मुडावरा ईस्ति'माल कर दिया. देवबन्दी और गैर मुकल्लिद की इकड़ी हम आहंगी [सोय] और जेहनी तवाइक [मानसिक संतुलन] देभिअे....अकीदा, इक और बोली सभ अेक ही है.

साहिबे तइसीरे अशरई हुजूर शैभुल ईस्लाम अल्लामा सय्यिद मुहम्मद मदननी अशरई जलानी इरमाते हैं :

“देभो ! कुरआने करीम अरब की ज्बान पर नाजिल इरमाया. और अरब का तरीका है के जब किसी बात की ताकीद व तौसीक [मज्बूती] पेश करते, तो कसमें खाते थे. तो रब तबारक व तआला ने ली उन के तर्जे कलाम की रियायत [लिहाज] इरमाते हुअे कसम ईशाद इरमाया. उभूमन लोग येह कहते हैं के रब तआला ने कुरआन में हुलां की “कसम भाई.” कभी येह न कहो के कसम भाई क्यूंके रब तबारक व तआला खाने पीने से पाक है. अगर कहना हो, तो येह कहो के “कसम ईशाद इरमाया” या “कसम याद इरमाया.”

अब कुरआने मज्हुद के ईमान अइरोज तराजिम जो पाकीजा मुडावरे पेश कर रहे हैं, मुलाहजा इरमाओं :

❁ “रोजे कियामत की कसम याद इरमाता हूँ”

(कन्जुल ईमान)

❁ “नहीं किया, मैं कसम याद करता हूँ कियामत के दिन की”

(मआरिहुल कुरआन)

﴿26﴾

لَا أَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ۗ

(अल बलद/1)

★ “कसम खाता हूँ ईस शहर की और तुज को कैद न रहेगी.”

(शाह अब्दुल कादिर)

★ “कसम खाता हूँ मैं इस शहर की और तू दाम्पिल होने वाला है बीस इस शहर के.” (शाह रज़ीउद्दीन)

★ “मैं कसम खाता हूँ इस शहरे मक्का की.”

(अशरफ़ अली थानवी)

★ “मैं कसम खाता हूँ इस शहरे मक्का की.”

(महमूदुल हसन देवबन्दी)

★ “मैं इस शहर की कसम खाता हूँ.” (गैर मुकद्लिह जुनागढी)

★ “नहीं, मैं कसम खाता हूँ इस शहर की.”

(अबुल आ'ला मौद्दूदी)

अल्लाह तआला जाने पीने से बे नियाज़ है. गैर मुकद्लिह और देवबन्दी मुतर्जिमीन ने अपने मुलावरे का अल्लाह को क्यूं पाबन्द किया? क्या इस लिअे के उस बे नियाज़ ने कुछ नहीं आया, तो कम से कम कसम ही आये?

अहले सुन्नत व जमाअत के येह मुतर्जिमीन ने किस भुश उस्लूबी से तर्जिमा इरमाया :

❁ “मुझे इस शहर की कसम, के औं महबूब ! तुम इस शहर में तशरीफ़ इरमा हो.” (कन्जुल इमान)

❁ “मुझे कसम है इस शहर की, के तुम चलने इरने वाले हो उस शहर में” (मआरिहुल कुरआन)

आ'ला हजरत फ़ाजिले बरेलवी और हुज़ूर मुहदिसे आ'जमे हिन्दने अकीदअे तौहीद और शाने उलूहियत का निहायत ही पूब सूरत और अहसन [अख़े] तरीके से इजहार किया है... वफ़ादार उम्मीती की हैसियत से तर्जिमे में अजमते रिसालत को भी बहुत ही पूब सूरती से उजगर किया है.

﴿27﴾

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ

(अल हुदा/7)

★ “और पाया तुज को भटकता, फिर राह दी.”
(शाह अब्दुल कादिर)

★ “और पाया तुज को भटकता, फिर राह समझाई.”
(महमूदुल हसन देवबन्दी)

★ “और पाया तुज को राह भुला हुआ, पस राह दिखाई.”
(शाह रफीउद्दीन)

★ “और आप को बे खबर पाया, सो रस्ता बताया.”
(अब्दुल माजिद दरियाबादी)

★ “और तुम को देखा के राहें छक की तलाश में भटके भटके फिर रहे हो, तो तुम को दीने ईस्लाम का सीधा रास्ता दिखा दिया.”
(गैर मुकल्लिद डिपटी नजीर अहमद देहलवी)

★ “और तुम को भटका हुआ पाया और मन्जिले मक्सूद तक पहुंचाया.” (मकबूल शीआ)

★ “और अल्लाह तआला ने आप को (शरीअत) से बे खबर पाया, सो आप को (शरीअत का) रास्ता बतला दिया.”
(अशरफ अली थानवी)

★ “और तुझे राह भुला कर छिदायत नहीं दी ?
(गैर मुकल्लिद मुहम्मद जुनागढ़ी अहले हदीस)

★ “और तुझे (दीनी मसाईल की तफ्सील से) बे खबर पाया, तो रहनुमाई की.” (गैर मुकल्लिद सनाउल्लाह अमृतसरि)

ईन मुतर्जिमीन की नजरें अल्लाजे कुरआनी की इह तक नहीं पहुंच सकी और उन के तर्जमे से कुरआने करीम का मझूम ही बढल गया है. बढके मा'नवी तहरीफ [अर्थ की डेर बढल] हो गई है. हुर्मते कुरआन, अस्मते अम्बिया और वकारे ईन्सानिय्यत को भी डेस पहुंची है.

आयते मजकुरा में लफ्ज **ضال** 'ईस्ति'माल हुआ है. बढ मजहब मुतर्जिमीन ने येह न देखा के तर्जमे में किस को भटकता, बेखबर,

રાહ ભુલા, શરીઅત સે બે ખબર, કહા જા રહા હૈ. રસૂલે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી ઇસ્મત બાકી રહતી હૈ યા નહીં ? ઇસ કી પરવા નહીં. કાશ ! યેહ મુતર્જિમીન તફાસીર કા મુતાલઆ કરને કે બા'દ તર્જમા કરતે યા કમ અઝ કમ ઇસ આયત કે સિયાક વ સબાક (અવ્વલ વ આખિર) હી બગૌર દેખ લેતે. અન્દાઝે ખિતાબે બારી તઆલા પર નઝર ડાલ લેતે. એક તરફ તો

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ۗ وَلَآ اِحْرَآءٌ حَیْرٌ لَّكَ مِنَ الْاَوَّلِ ۗ وَكَسُوْفٌ یُّعْطِیْكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ۗ

ઐ મહબૂબ ! આપ કે રબ ને આપ કો નહીં છોળા ઔર ન વોહ આપ સે નારાઝ હુવા ઔર બેશક હર આને વાલી ઘણી (વક્ત) આપ કે લિએ પહલી સે બેહતર હૈ. ઔર (ઐ મહબૂબ !) બેશક અન્કરીબ આપ કા રબ આપ કો ઇતના અતા ફરમાએગા કે આપ રાઝી હો જાએંગે.

દૂસરી તરફ ઇસ કે બા'દ હી રસૂલે ઝીશાન કી ગુમરાહી કા ઝિક કેસે આ ગયા ? આપ ખુદ ગૌર કરે. હુઝૂર عَلَيْهِ السَّلَام અગર કિસી લેહાઝ ગુમરાહ હોતે, તો રાહ પર કૌન હોતા ? યા યૂં કહિએ, જો ખુદ ભટકતા ફિરા હો, રાહ સે બે ખબર, રાહ ભુલા હુવા હો, વોહ હાદી કેસે હો સકતા હૈ ? ઔર ખુદ કુરઆને મજુદ મેં નફિએ ઝલાલત [ઇન્કાર] (હુઝૂર નબિયે મુકર્રમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે ગુમરાહ હોને કી નફી) કી સરાહત [સ્પષ્ટતા] મૌજૂદ હૈ. مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ (અન્નજમ) તુમ્હારે સાહિબ (આકા, નબિયે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) ન બહકે, ન બે રાહ યલે. (તુમ્હારા ઝિન્દગી ભર કા સાથી ન રાહે હક સે ભટકા ઔર ન બહકા).

“સાહિબુકુમ” સે મુરાદ હુઝૂર عَلَيْهِ السَّلَام કી ઝાતે બા બરકત હૈ. સાહિબ કા મા'ના સચ્ચિદ ઔર માલિક ભી હૈ. કહતે હૈં “સાહિબુલ બૈત” ઘર કા માલિક. ઔર ઇસ કા મા'ના “સાથી” ઔર “રફીક” ભી હૈ લેકિન સિર્ફ એસે સાથી કો “સાહિબ” કહા જાતા હૈ, જિસ કી રિફાકત ઔર સંગત બ કસરત હો. હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કો સબ કા સાથી ફરમાયા, ક્યૂંકે હુઝૂર જાન કે, ઈમાન કે સાથી હૈં. જહાં સબ સાથ છોળ દેંગે કબ્રો હશર વગૌરા મેં, હુઝૂર વહાં સાથ હૈં.

હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને જબ તૌહીદ કી દા'વત કા આગાઝ કિયા ઓર અહલે મક્કા કો કુફી શિર્ક સે બાઝ આને કી તબ્લીગ શુરૂઅ કી, તો અહલે મક્કા ને કહના શુરૂઅ કિયા કે આપ ગુમરાહ હો ગએ હેં, અપની કૌમ કા રસ્તા છોળ દિયા હૈ, ઉન કા અકીદા બિગળ ગયા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કે હુઝૂર નબિયે મુકર્રમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે કૌલ, અમલ ઓર કિરદાર મેં ગુમરાહી કા નામો નિશાન તક નહીં. ઉન કે અકીદે મેં કોઈ ગલતી ઓર કજી નહીં. ઓર صَاحِبِكُمْ ફરમા કર અપને હબીબ કી કિતાબે હયાત ખોલ કર ઉન કે સામને રખ દી. યા'ની યેહ કોઈ અજનબી નહીં, જો દિયારે ગૈર [દૂસરે શહર] સે આ કર યહાં ફર્દેકશ [રહેવાસી] હો ગએ હેં ઓર નુબુવ્વત કા ધન્દા શુરૂઅ કર દિયા હૈ. તુમ ઉન કે માઝી સે, ઉન કે ખાન્દાની પસ મન્ઝર સે, ઉન કે અત્વાર વ અહવાલ સે ઓર સીરતો કિરદાર સે અચ્છી તરહ વાકિફ હો. ઉન કા બચપન તુમ્હારે સામને ગુઝરા, ઉન કા અહદે શબાબ [જવાની] ઈસી માહોલ મેં ઓર તુમ્હારે ઈસ શહર મેં બસર હુવા. ઈન્હોં ને તુમ્હારે સાથ ઓર તુમ્હારે સામને કારોબાર ભી કિયા હૈ. સમાજી, કૌમી ઓર મુલકી મસાઈલ મેં ઉન કી ફિરાસત [સોચ] કે તુમ ચશમદીદ [આંખોં દેખે] ગવાહ હો. ઉન કી કિતાબે ઝીસ્ત [ઝિન્દગી કી કિતાબ] કા કૌન સા બાબ હૈ, જો તુમ સે પોશીદા [છુપા] હૈ, કૌન સા વરક હૈ જો તુમ સે મખ્ફી [છુપા] હૈ, જબ ઉન કી સારી ઝિન્દગી શબનમ કી તરહ પાકીઝા, ફૂલ કી તરહ શગુફતા ઓર આફતાબ કી તરહ બેદાગ હૈ, તો તુમ્હેં ઉન પર ઝલાલત વ ગવાયત [ગુમરાહી] કે ઈલ્લામ લગાતે હુએ શર્મ નહીં આતી. (તફસીર ઝિયાઉલ કુરઆન)

“મા'લૂમ હુવા કે હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કો ગુમરાહ ઓર રાહે હક સે બે ખબર કહના કુફરાર કી પુરાની આદત હૈ. રબ તઆલા ને હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સો દો ચીઝોં કી નફી ફરમાઈ. હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા કલબ [દિલ] બુરે ખયાલાત ઓર હુઝૂર કા કાલિબ [જિસ્મ] નાપસન્દીદા અફઆલ સે હમેશા હી મહફૂઝ રહા. જબ એક

मकाम पर रखे करीम गुमराही और बे राही की नई [ईन्कार] इरमा रहा है, तो दूसरे मकाम पर जुद कैसे गुमराह ईशाद इरमायेगा ? कुरआन की अेक आयत दूसरी आयत से नहीं टकरायेगी. कुरआनी आयत में तजाद (Contradiction) नहीं है.

अब ईशके रसूल **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** से सरशार, मन्शाअे जुदावन्दी के मुताबिक ईन आशिकों का तर्जमा मुलाहजा इरमाअे :

❁ “और तुम्हें अपनी महबबत में जुद रफ़ता पाया, तो अपनी तरफ़ राह दी.” (कन्जुल ईमान)

❁ “और पाया तुम्हें मतवाला, तो अपनी राह दे दी.”

(मआरिफ़ुल कुरआन)

आ'ला हजरत मौलाना अहमद रजा खान इजिले बरेलवी **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** के तर्जमे “कन्जुल ईमान” और हुजूर मुहदिसे आ'जमे इन्द सय्यिद मुहम्मद अशरफ़ी खिलानी **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** के तर्जमे “मआरिफ़ुल कुरआन” में अदबे रिसालत का पहलू तो जुदागाना और ईम्तियाजी [अनोभी] शान के साथ खलवागर है. और अैसा क्यूं न होता, के ईन जुजुर्गों की सारी इन्दगी ईशके अदबे मुस्तफ़वी **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** की ता'लीम और पासे अदब से नाबलद [अजाश] लोगों के साथ मारिका आराई [जंग] में बसर हुई.

आयत **وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ** का तर्जमा अहले ईल्म के लिअे अेक आजमाईश से कम दर्ज नहीं रभता था. अक्सर मुतर्जिमीन के तराजिम बिला शक़ो शुब्द [बे यकीनी] शाने रिसालत और अदबे बारगाहे मुस्तफ़वी **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** के मुनाई [बिलाइ] थे.

मुतर्जिमीन के हाथ से ब वुजूहे अदबे रिसालत का दामन छूट गया था और वोह ईस हकीकत से सईं नजर कर बैठे के अल्लाह का कलाम खे उतरा है **وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ** (और हम ने तुम्हारे लिअे तुम्हारा जिक़ बुलन्द कर दिया) का मिसदाक बन कर है और खे हुजूर **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** की निरबत **وَأَنَّكَ لَتَهْدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ** (अशशूरा/42)

(और बेशक तुम जरूर सीधी राह बताते हो) का दा'वा करता है, तो जैसे मुअज़्ज़म व आ'ला मर्तबत रसूल की निस्बत येह कहना के वोह **مَعَادَ اللَّهِ** “राहे हक से भटका हुवा” “बे ખબર” या “गुम कर्दा” राह था, कितना बणा जुल्म है. येह सूअे अदबी है और हद्दे अदब से बाहर होना हलाकत है. जिस का अपना येह आलम हो के वोह राहे सवाब (दुरुस्त राह) से भटका हुवा हो, किस तरह दूसरों को हिदायत की दौलत से बहरा वर [मालामाल] कर सकता है ?

ઇસ મેં કોઈ શક નહીં કે ضال کا એક મા'ના ગુમરાહ ભી છે. લેકિન ઇસ કી નિસ્બત હતમી મર્તબત **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કી તરફ કરને કા તસવ્વુર ભી મુનાફિએ ઈમાન છે. ઈમામ સાવી, ઈમામ રાઝી, ઈમામ અસ્ફહાની, અલ્લામા ખાઝિન દીગર મુતઅદિદ મુફસ્સિરીન ઔર ઉલમાએ લુગત ને ભી ضال کا મા'ના “કિસી કે ઈશકો મહબ્બત ઔર શૌકે મુલાકાત મેં યૂ ખુદ રફતા હો જાના કે અપની ભી ખબર ન રહે” યેહી બયાન કિયા છે. ઔર યેહ મા'ના ખુદ કુરઆન સે સાબિત છે.

હઝરતે યા'કૂબ **عَلَيْهِ السَّلَام** જો અપને ફરઝન્દ હઝરતે યૂસુફ **عَلَيْهِ السَّلَام** કી મહબ્બત વ ફુર્કત [જુદાઈ] મેં રો રો કર અપની બીનાઈ [આંખો કી રૌશની] મુતઅસ્સિર કર બૈઠે થે, એક રોઝ જબ અપને બેટોં કો મુખાતબ કર કે યેહ કહા કે મુઝે અપને બેટે યૂસુફ કી બૂ આ રહી છે, તો વોહ કહને લગે : **قَالُوا يَا لَللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ** (યૂસુફ/95) ખુદા કી કસમ ! આપ અપની પુરાની ખુદ રફતગી મેં હેં. ઈસ કુરઆની મિસાલ કે ઝરીએ યેહ હકીકત વાઝેહ હો ગઈ કે કુરઆને હકીમ મેં ભી યેહ લફઝ ખુદ રફતગી ઔર ઈસ્તિગરાકે મહબ્બત [મહબ્બત મેં ડૂબા હુવા] કે મા'નોં મેં ઈસ્તિ'માલ હુવા છે.

ઇમામ રાગિબ અસ્ફહાની ફરમાતે હેં : **إشارة إلى شغفه يوسف وشوق اليه** : “ઝલાલ” સે હઝરતે યા'કૂબ **عَلَيْهِ السَّلَام** કી યૂસુફ **عَلَيْهِ السَّلَام** સે મહબ્બત ઔર ઉન કા શૌક મુરાદ છે.

ईमाम रागिब अरफ़्हानी ईस पर कुरआने पाक से ताईद पेश करते हुअे लिखते हैं के जुलैफ़ा को ता'ना देते हुअे मिस्र की औरतों ने कहा था :

﴿يُسُفِّرُ/30﴾ قَدْ شَغَفَهَا حَيْثُ إِنَّا لَنَرِيهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

उस की मडब्बत ने उसे दीवाना कर दिया है (उस का दिल यूसुफ़ की मडब्बत से लबरेज है). हम उसे सरीह खुद रफ़ता पाते हैं (हम उसे उस की मडब्बत और शौक में ही डूबी हुई पाती है).

(तफ़सीर ज़ियाउल कुरआन)

जब पानी दूध में मिला दिया जाये और पानी पर दूध की रंगत वगैरा गालिब आ जाये, तो अरब कहते हैं ضل السائق اللين के पानी दूध में गाईब हो गया. ईस ईस्ति'माल के मुताबिक आयत का मा'ना होगा كنت مغبوراً بين الكفار بركة فقواك الله لعالي حتى اظهرت دينه दरमियान घिरे हुअे थे. पस अल्लाह तआला ने आप को कुव्वत अता फ़र्माई और आप ने उस के दीन को गालिब किया.

(तफ़सीर ज़ियाउल कुरआन)

ऐसा दरप्त जो किसी वसीअ सहरा [बणा रणप्रदेश] में तन्हा भणा हो और मुसाफ़िर उस के ज़रीअे अपनी मन्जिल का सुराग लगाअें, ईस को भी अरबी में الضال कहते हैं العرب تسمى الشجرة الفريدة في الغلاة ضالة ईस मफ़हूम के अ'तिबार से आयत का मा'ना येह होगा के ज़रीअे अरब [अरब प्रदेश] अेक सुन्सान रेगिस्तान था, जिस में कोई ऐसा दरप्त न था जिस पर ईमान और ईरफ़ान का फ़ल लगा हुवा हो. सिर्फ़ आप की जात, जहालत के ईस सहरा में अेक फ़लदार दरप्त की मानिन्द थी. पस हम ने आप के ज़रीअे से मफ़्लूक को हिदायत बफ़शी. (कबीर)

فانت شجرة فريدة في مغارة الجهل فوجدت ضالاً فهديت بك الخلق

अबू उथ्यान का कौल है, और हम ने तुम्हारी कौम को गुमराह पाया, तो उन्हें तुम्हारे ज़रीअे हिदायत बफ़शी. कबी कौम के सरदार को ખिताब किया जाता है. लेकिन अस्वी मुखातब कौम होती है. यहां भी

યેહી મા'ના હૈ, **ای وجد قومك ضالافهداهم بك** અલ્લાહ તઆલા ને આપ કી કૌમ કો ગુમરાહ પાયા ઓર આપ કે ઝરીએ સે ઉન કો હિદાયત બખ્શી. ઐ હબીબ ! અગર કોઈ ગુમરાહ આપ કો થામ લે, આપ કે દામન સે વાબસ્તા હો જાએ, આપ કી રિસાલત કા ઈકરાર કર લે, તો વોહ હિદાયત પાએગા.

હઝરતે જુનૈદ **قُدَيْسٍ رِيءُ** સે મન્કૂલ હૈ કે **ضالا** કા માના મુતહથિર [હેરાન] યા'ની અલ્લાહ તઆલા ને આપ કો કુરઆને કરીમ કે બયાન મેં હૈરાન પાયા, તો ઈસ કે બયાન કી તા'લીમ ફરમા દી.

(તફસીર ઝિયાઉલ કુરઆન)

ઈમામ રાઝી કહતે હેં કે **الضلال بمعنى المحبة كناية قوله لعالم انك في ضلالك القديم** યા'ની યહાં “ઝલાલ” સે મુરાદ મહબ્બત હૈ, જિસ તરહ સૂરએ યૂસુફ કી ઈસ આયત મેં હૈ.

મઝકૂરા આયત કા મા'ના હોગા કે અલ્લાહ તઆલા ને આપ કો અપની મહબ્બત મેં વારફતા [ડૂબા હુવા] પાયા, તો ઐસી શરીઅત સે બહરાવર [માલામાલ] ફરમાયા, જિસ કે ઝરીએ આપ અપને મહબૂબે હકીકી કા તકરુબ [કુર્બ-નજદીકી] હાસિલ કર સકેંગે. અલ્લામા પાનીપતી ને ઈસ કૌલ કો બ-ઈ અલ્ફાઝ બયાન ક્રિયા હૈ :

قال بعض الصوفية معناه وجدك محبا عاشقا

مفرطاً في الحب والعشق -- فهداك -- الى وصل محبوبك حتى كنت قارب قوسين او ادنى

યા'ની બા'ઝ સૂફિયા ફરમાતે હેં કે ઈસ કા મા'ના યેહ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ને આપ કો અપની મહબ્બત ઓર અપને ઈશક મેં અઝ હદ બઢા હુવા પાયા, તો આપ કો અપને મહબૂબ કે વિસાલ કી તરફ રહનુમાઈ કી. યહાં તક કે આપ કાબા કૌસૈન અવ અદના કે મકામ પર ફાઈઝ [પહુંચે] હુએ. (તફસીર ઝિયાઉલ કુરઆન, અલ્લામા પીર મુહમ્મદ કરમશાહ અઝહરી **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ**)

અલ્લામા આલૂસી ને ઈસ આયત કે ઝિમ્ન મેં યેહ વાકિઆ ભી લિખા હૈ કે એક બાર હુઝૂર અહદે તુફૂલિયત [બચપન] મેં અપને દાદા

જાન સે અલગ હો કર મક્કા કી ઘાટિયોં મેં ચલે ગએ. હઝરતે અબ્દુલ મુત્તલિબ ને બહુત તલાશ કિયા, લેકિન આપ ન મિલે, જિસ સે આપ કી બે ચૈની બહુત બઢ ગઈ ઔર ગિલાફે કા'બા કો પકળ કર બારગાહે ઇલાહી મેં ફરિયાદ કરની શુરૂઅ કર દી. હુઝૂર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કિસી ઘાટી મેં ઘૂમ રહે थे. ઇસી અસના [દરમિયાન] મેં અબૂ જહલ અપની ઊંટની પર સુવાર અપને રેવળ કો હાંક કર લા રહા થા. ઉસ ને જબ હુઝૂર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો દેખા, તો અપની ઊંટની પર બિઠાયા. ઉતર કર હુઝૂર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો જા લિયા ઔર અપને પીછે બિઠાયા ઔર ખુદ આગે બૈઠા ઔર ઊંટની કો ઉઠને કા ઇશારા કિયા. લેકિન ઊંટની ઉઠને કા નામ હી ન લેતી. જબ બળી કોશિશ કે બા વુજૂદ ઉસ ને જુમ્બિશ ન કી, તો અબૂ જહલ હૈરાન રહ ગયા. અલ્લાહ તઆલા ને ઊંટની કો કુવ્વતે ગોચાઈ બખ્શી ઔર ઉસ ને કહા **يا احمق هو الامام وكيف يكون خلف المقتدى** ઐ બે વુકૂફ ! યેહ ઇમામ હૈં. ઔર ઇમામ મુક્તદી કે પીછે ખળા નહીં હુવા કરતા. ઉસ ને નાચાર આપ કો ઉઠા કર આગે બિઠાયા તો ઊંટની ફૌરન ઉઠ ખળી હુઈ. જિસ તરહ અલ્લાહ તઆલા ને હઝરતે મૂસા **عَلَيْهِ السَّلَام** કો ફિરઔન કે ઝરીએ અપની વાલિદા તક પહુંચાયા થા. ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ ઉમ્મત કે ફિરઔન, અબૂ જહલ કે ઝરીએ હુઝૂર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો અપને જદે અમજદ તક પહુંચાયા.

ઇબને અબ્બાસ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** સે મન્કૂલ હૈ કે આયત કા મત્લબ યેહ હે કે ઐ મહબૂબ ! તુમ બચપન મેં थे, ઔર હસીનો જમીલ थे ઔર મક્કા કે જવાનોં મેં મા'રૂફ વ મશહૂર थे હલીમા ને તુમ્હેં દૂધ પિલાયા થા, ફિર વોહ તુમ્હારા દૂધ છુળા કર તુમ્હેં તુમ્હારે દાદા અબ્દુલ મુત્તલિબ કે પાસ તુમ્હેં વાપસ સિપુર્દ કરને આઈ થી.

(તફ્સીરુલ હસનાત, અલ્લામા અબુલ હસનાત સય્યિદ મુહમ્મદ અહમદ કાદિરી અશરફી **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ**)

સઈદ બિન મુસય્યબ સે મન્કૂલ હૈ કે હઝરતે ખદીજા **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا** કે ગુલામ મૈસરહ કે કાફિલે મેં અબૂ તાલિબ કે સાથ રસૂલુલ્લાહ

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ભી થે. એક શબ જબ કે હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ નાકા (ગિંટની) પર સુવાર રાહે મન્જિલ પર ચલ રહે થે કે ઇબ્લીસ ને નાકા કી મુહાર થામ કર કાફિલે સે અલગ દૂસરી રાહ પર ડાલ દિયા તો જિબ્રાઈલ عَلَيْهِ السَّلَام ને ફિલ ફૌર [ફૌરન] હાઝિર હો કર ઇબ્લીસ પર ઐસી ફૂંક મારી કે વોહ હબ્શા મેં જા ગિરા ઔર આપ (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) કો ફિર કાફિલે કે સાથ મિલા દિયા. ઇસી તરહ કી એક રિવાયત સિગ્રસિની [બચપન] મેં આપ કે ગુમ હોને કી હૈ ઔર યેહ રિવાયત મરફૂઅ હૈ. ઔર ઇસ આયત મેં ઇસી વાકિએ કી તરફ ઇશારા હૈ. ઇમામ રાઝી કા યેહી કૌલ હૈ. (તફ્સીરુલ હસનાત)

બેશક “ઝલાલ” મેં બે ખબરી કા મા’ના પાયા જાતા હૈ. ઔર બે ખબર હોના “ઝલાલ” કા તકાઝા ભી હૈ. લેકિન સુવાલ યેહ પૈદા હોતા હૈ કે કિસ ચીઝ સે બે ખબરી ? કિસી ને ઇસ બે ખબરી કો “રાહે શરીઅત” સે બે ખબરી પર મહમૂલ [ફીટ] કિયા હૈ, કિસી ને “રાહે હિદાયત સે બે ખબરી પર” ઔર કિસી ને “રાહે હક સે અદમે આગહી” પર. લેકિન આ’લા હઝરત ફાઝિલે બરેલવી ને ઇસે “વુફૂરે મહબ્બત મેં ખુદ સે બે ખબરી” પર મહમૂલ કિયા. યા’ની હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ વુફૂરે મહબ્બતે ઇલાહી મેં ઇસ કદર મુસ્તગ્રક [રૂબે હુએ] થે કે આપ કો અપની ઝાત તક કી ખબર ન થી.

તારીખી તનાઝૂર મેં ભી યેહી હક વ સવાબ [દુરુસ્ત] હૈ કે હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ બિ’સત સે પહલે ચાલીસ ચાલીસ રોઝ તક ગારે હિરા કી તન્હાઈયોં મેં યાદે ઇલાહી મેં મસરૂફ રહતે થે. યુનાન્થે ખતમી મર્તબત صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી ઇશકે ઇલાહી મેં ઇસ્તિગ્રાક વ મહવિય્યત [રૂબે હુએ હોને] કી ઇસી કૈફિયત કો તર્જમે કે કાલબ [ઢાંચે] મેં ઢાલતે હુએ આ’લા હઝરત ને યેહ તર્જમા ફરમાયા :

“ઔર તુમ્હેં અપની મહબ્બત મેં ખુદ રફ્તા પાયા તો અપની તરફ રાહ દી.” યા’ની ઐ મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ! જબ તેરી મહબ્બત વ મહવિય્યત ઇસ કમાલ તક પહુંચ ગઈ કે તુઝે ન અપની ખબર રહી ન

दुन्या व माझीहा [दुन्या और जो कुछ इस में है] की या'नी जब तेरा
 इस्तित्राक व इन्दिमाक अपने नुक्तअे उरुज को छुने लगा, तो इ-हदा
 हम ने तमाम डिजाबात मुर-तइअ कर दिअे, तमाम पर्दे उठा दिअे,
 तमाम दूरियां मिटा दीं. तमाम इंसिले समेट दिअे और अपनी बारगाहे
 समदिय्यत में मकामे मडबूबिय्यत पर इाईज कर दिया. आ'ला हजरत
 ने मुहिब्ब व मडबूब के माबैन याहत व मडब्बत के कैइय्यात और
 क्माल दरज्ज अहवाल व हिलरुभाई का लिहाज करते हुअे इस अन्दाज
 से तर्जमा किया के लुगत व अदब के तकाजे ली पूरे हो गअे और
 बारगाहे रिसालत मआब **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** के अदब का दामन ली
 हाथ से न छूटने पाया.

﴿28﴾

إِنَّ رَبَّهُمُ يَوْمَئِذٍ خَبِيرٌ ۝

(अल आदियात/11)

★ “बेशक उन का रब उस दिन उन के हाल से पूरा बाबबर
 होगा.” (गैर मुकल्लिह जुनागढी)

★ “बेशक उन का परवर दिगार उन के हाल से उस रोज पूरा
 आगाह होगा.” (अब्दुल माजिह दरियाभादी)

इस जैसे तर्जमे अमीन अहसन इस्लाही, अबुल आ'ला
 मौदूदी, गैर मुकल्लिह सनाउल्लाह अमृतसरी, गैर मुकल्लिह नजीर
 अहमद, इतेह मुहम्मद जालनधरी के हैं. इन तमाम अइराद के तराजिम
 मुस्तकिबल के तहत हैं. येह तर्जमे देअ कर पता चलता है के शायद
 अल्लाह तआला इस वक्त अपने बन्दों के हाल से बा बबर नहीं है.
 उसे येह आगाही कियामत के रोज हासिल होगी.

अल्लाह तआला के वुकूइ [वाकिइ होने] के हवाले से किसी ली
 आयत का तर्जमा जमानअे मुस्तकिबल में करना दर अस्ल इस शुब्हे का
 आईनादार [जाहिर करने वाला] हो सकता है के शायद अल्लाह तआला
 को पहले किसी बात का पता नहीं होता. बटेके बा'द में होता है. अगर

કોઈ શખ્સ યેહ અકીદા ઈખ્તિયાર કરે, તો ઉસે એ'તિકાદી ગુમરાહી પર મહમૂલ ક્રિયા જાએગા. ક્યૂંકે ઈસ્લામી અકીદે કે મુતાબિક અલ્લાહ તઆલા કો અપની મખ્લૂક કી હર બાત કી હર વક્ત ખબર હૈ.

અબ અહલે સુન્નત વ જમાઅત કે ઈન તરાજિમ કો મુલાહઝા ફરમાએ :

❁ “બેશક ઉન કે રબ કો ઉસ દિન ઉન કી સબ ખબર હૈ”

(કન્જુલ ઈમાન)

❁ “તો બેશક ઉન કા રબ ઉન્હે ઉસ દિન યકીનન બતા દેને વાલા હૈ.” (મઆરિફુલ કુરઆન)

“અલ ખબીર” અલ્લાહ તઆલા કા સિફાતી નામ હૈ. ઈસ કે મા'ના ખબર કો જાનને વાલા યા રખને વાલા યા ખબર દેને વાલા કે હૈં.

(તાજુલ ઉરુસ)

અગર કુરઆને કરીમ કી યેહ આયત હોતી **وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ** ۞

(અલ બકરહ/271)

તો યેહ તર્જમા કાફી થા, “ઔર અલ્લાહ તુમ્હારે ક્રિએ સે બા ખબર હૈ.” મગર ઝેરે બહસ આયત મેં ખબીર કા મા'ના ખબર દેને વાલા યા બતા દેને વાલા કરના ઈસ લિએ ઝરૂરી હૈ કે યહાં “યૌમઈઝિન” કી કેદ લગી હુઈ હૈ. ઈસ કેદ કી વજહ સે ઝમાનએ હાલ મેં ક્રિએ ગએ તરાજિમ કા હુસ્ન ભી ગારત હો ગયા હૈ. લફઝે ખબીર કે દો અલગ અલગ તર્જમે હુઝૂર મુહદિસે આ'ઝમે હિન્દ કી કુરઆન ફહમી કા મુંહ બોલતા સુબૂત હૈં. યકીનન ઈસ મકામ પર યેહ તર્જમા હી સદ ફી સદ દુરુસ્ત હૈ.

﴿29﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝

(અલ કાફિરુન/1)

★ “આપ કહ દીજિએ કે ઐ કાફિરો !”

(તર્જમા અશરફ અલી થાનવી)

★ “આપ કહ દીજિએ કે એ કાફિરો !”

(ગૈર મુકલ્લિદ જુનાગઢી)

યેહ તર્જમા એસા હૈ કે ન તો અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કી હુઝૂર નબિયે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ પર બરતરી ઝાહિર હોતી હૈ ઓર ન હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે મુખાતિબીન પર હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી અઝમત વાઝેહ હોતી હૈ. ગાલિબન થાનવી જી ઓર જુનાગઢી, દોનોં ને ગૌર નહીં કિયા કે કલામે ઈલાહી કા તર્જમા કરના ઓર હૈ ઓર અરબી કલિમાત કો ઉર્દૂ કા રૂપ દે દેના ઓર હૈ. અલ મુખ્તસર, સિર્ફ તબ્દીલિએ ઝબાન ઓર હૈ ઓર તર્જમએ કુરઆન ઓર હૈ.

અબ ઈન તર્જમોં કો આંખોં સે લગાએ, દિલ મેં બસાએ, જિસ મેં સિર્ફ ઝબાન કો તબ્દીલ નહીં કિયા ગયા હૈ બલ્કે સહીહ મા'નો મેં મન્શાએ ખુદાવન્દી કે મુતાબિક કુરઆન કી તફ્સીર, તફ્હીમ ઓર તર્જુમાની કી ગઈ હૈ :

❁ “તુમ ફરમાઓ એ કાફિરો !” (કન્ઝુલ ઈમાન)

❁ “કહ દો કે એ કાફિરો !” (મઆરિકુલ કુરઆન)

“ મોહસિને આઝમ મિશન ” ની અનમોલ ખિદમતો

અલ્લેમ્લિલ્લાહ! “ મોહસિને આઝમ મિશન ” ની બધીજ બ્રાન્ચો પોતાના તન, મન અને ધન તથા સંપુર્ણ લગન સાથે કામ કરી રહી છે. છેલ્લા બે મહીનામાં મિશનની બ્રાન્ચો દ્વારા અઢળક સેવાકીય કામો કરવામા આવ્યાં. જેમકે ખત્તા કેમ્પ, મેડીકલ કેમ્પ, બ્લડ ડોનેશન કેમ્પ, અનાજ વિતરણ, કપડા વિતરણ, મેડીકલ સહાય, શિક્ષણ સહાય, દીની લિટરેચરનું વિતરણ, સમુહ લગ્નનું આયોજન, ગરીબ ગામડાઓમાં આર્થિક સહાય, અશરફી ટિફીન સર્વિસ વગેરે... વગેરે...

“ અશરફી ટિફીન સર્વિસ ” દ્વારા અત્યાર સુધીમાં હજારો ગરીબ નિઃસહાય લોકોને ઘર બેઠા જમવાનુ પહોંચાડવામાં આવેલ છે. અને ભવિષ્યમાં પણ આ કામ ચાલુ જ રહેશે. “ મોહસિને આઝમ મિશન ” ની બ્રાન્ચો તે માટે તનતોડ મહેનત કરી રહેલ છે. મિશનની આ અજોડ કામગીરી “ અશરફી ટિફીન સર્વિસ ” હાલમાં (૧) મોડાસા (૨) સુરત (૩) રાઘનપુર (૪) ટંકારીયા (૫) હિંમતનગર (૬) અમદાવાદ (૭) રાયપુર (૮) બેલ્લારી (૯) વિરમગામ (૧૦) ડભોઈમાં ચાલુ છે. અને ટુંક સમયમાં (૧૧) નાગલપુર (૧૨) પ્રાંતિજ (૧૩) સંખેડા (૧૪) સમી માં પણ શરૂ થઈ જશે. ઈન્શાઅલ્લાહ,

દીન વ સુન્નિયતની નિઃસ્વાર્થ સેવા કરતી આપણી આ ખ્યારી સંરથા “ મોહસિને આઝમ મિશન ” કે જે ગુજરાતમાં અને ગુજરાત બહાર પણ પોતાની અનમોલ સેવાઓ આપી રહેલ છે. તો આ પવિત્ર રમઝાન માસમાં આપની ઝકાત, સદકએ ફિત્ર, લિલ્લાહ, ડોનેશન વગેરે આપીને મિશનને મજબૂત બનાઓ, અને તમારી મેહનતની કમાઈને સીધા તેના હકદાર સુધી પહુંચાડો. આપની નજીકની મિશનની બ્રાંચોને જરૂરી મદદ કરશો. અને પોતાની આખેરતને કામિયાબ કરશો.

વધુમાં, “ ટીપે-ટીપે સરોવર ભરાય ” એ યુક્તિને સાર્થક કરવા માટે મિશન તરફથી “ ડોનેશન બોક્ષ ” બનાવવામાં આવેલ છે. આપ આપના ઘરમાં, દુકાનમાં આ બોક્ષ લગાડી આપના તરફથી દરરોજ યથા શક્તિ ઈમદાદ કરી શકો છો. તેમાં આપ પોતાનો નફ્લી સદકો, લિલ્લાહ ઈમદાદ, દરરોજ નેક મકસદ માટે ધરેથી નિકળતા પહેલા કે પોતાના મકસદમાં કામિયાબી મળ્યા પછી ઈમદાદ કરી શકો છો. તો આજે જ નજીકની બ્રાન્ચનો સંપર્ક કરી “ ડોનેશન બોક્ષ ” લગાવડાવો. વધુ જાણકારી માટે આપની નજીકની “ મોહસિને આઝમ મિશન ” ની બ્રાન્ચનો સંપર્ક કરો.